

Årsredovisning 2020

INNEHÅLL

<i>Förord</i>	3
RESULTATREDOVISNING	4
<i>Inledning</i>	4
<i>Utställningar</i>	7
<i>Utbildning / fortbildning</i>	14
<i>Programverksamhet</i>	19
<i>Digital kommunikation</i>	22
<i>Kunskapsuppbyggnad</i>	25
<i>Internationellt samarbete</i>	29
<i>Samlat grepp mot rasism och hatbrott</i>	32
<i>Stärka demokratins motståndskraft</i>	34
<i>Kompetensförsörjning</i>	35
<i>Övrig återsrapportering</i>	37
FINANSIELLA RAPPORTER	40
<i>Sammanställning över väsentliga uppgifter</i>	40
<i>Resultaträkning</i>	41
<i>Balansräkning</i>	42
<i>Anslagsredovisning</i>	43
<i>Tilläggsupplysningar och noter</i>	44

Framsidan:
Tyskt judestämplat pass. Från utställningen Sverige och Förintelsen.
Foto: Martin Skoog.

FÖRORD



Förintelsens minnesdag högtidlighölls som vanligt den 27 januari i hela Sverige. En av platserna var Forum för levande historias ceremoni på Raoul Wallenbergs torg i

Stockholm. På plats på torget var vår internationella gäst, den polska historikern Jan Grabowski, som också deltog i flera andra samarrangemang i anslutning till Förintelsens minnesdag.

Så kom då pandemin och i början av mars stängde vi vårt publika rum i Stockholm. Samma dag filmade vi en guidad visning av utställningen *Jag kom ensam* och lade ut på nätet, allt för att ändå skapa möjlighet för vår publik att ta del av vår verksamhet. Filmen fick en enorm spridning, vi fick positiv feedback och blev stärkta i att gå vidare med att utveckla vår verksamhet digitalt. Vi hittade också andra lösningar för att upprätthålla så mycket verksamhet som möjligt. Vi erbjöd tidigt de skolklasser, som redan bokat workshop i utställningen *Alla människor – om rättigheter och lika värde* en stadsvandring. Även detta erbjudande fick ett mycket positivt genomslag bland skolelever. Därefter utökade vi stadsvandringarna till att omfatta även fler målgrupper så som kulturintresserad allmänhet. Även det visade sig framgångsrikt med fullbokade turer under våren.

I början av hösten öppnade vi tre nya utställningar: *Sverige och Förintelsen*, *Vita bussarna* samt *Demokrati pågår* och under en kort period kunde vi hålla öppet med ett begränsat antal besökare. Vi hann också med att inviga *Jag kom ensam* i på stadsarkivet i Malmö och se intresset för *Plundring* på stadsbiblioteket i Malmö innan allt stängdes ner. Därefter övergick all utställningsverksamhet till digitala lösningar.

Även andra aktiviteter fick läggas om. Årets Per Angerpristagare, Intisar Al-Amyal, fick exempelvis motta sitt pris på länk från svenska ambassaden i Bagdad.

Programverksamhet har kunnat genomföras med god kvalitet, delvis digitalt, vilket gett mycket stor räckvidd. Under året har vi dessutom inrett en inspelningsstudio på Forum för levande historia med stora möjlighet för kvalitativa sändningar, ett stort lyft för myndigheten.

Våra utbildningar och fortbildningar har gått från fysiska möten till digitala. Det har krävts ett gediget för- och uppföljningsarbete för att behövsanpassa våra utbildningar i olika format.

Flera rapporter har också publicerats, en ny grafisk profil har sjösatts och vi har satsat ännu mer på målgruppsanpassad kommunikation vilket har bidragit till ökad synlighet och ännu bättre tillgänglighet.

Men mycket har också fått stå tillbaka, som till exempel hägkomstresor och internationellt utbildningssamarbete.

Det har på många sätt varit ett prövande och lärorikt år som har påskyndat lösningar i en framåtriktad utveckling för Forum för levande historia. Jag är mycket glad över den flexibilitet och kreativitet som finns i organisationen för att trots pandemin säkerställa att vi når ut med vår verksamhet till alla våra målgrupper. Ett stort tack till alla engagerade medarbetare som gjort detta möjligt!

Ingrid Lomfors

Överintendent

RESULTATREDOVISNING

INLEDNING

Forum för levande historia är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. Myndighetens instruktion och regleringsbrev samt andra regeringsbeslut ger uppdraget för myndigheten.



Om myndigheten

”Forum för levande historia har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Myndigheten ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.

Myndigheten ska bedriva utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och utbildning. Verksamheten ska bedrivas i nära kontakt med pågående forskning, andra kultur- och utbildningsinstitutioner samt myndigheter, organisationer och föreningar vars verksamhet rör liknande frågor.

Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverka med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.” (Ur myndighetens instruktion)

Forum för levande historia bildades som statlig myndighet 2003, där grunden var en informationsinsats om Förintelsen. Vi har publika lokaler och kontor i Gamla stan i Stockholm. Eftersom vi har ett nationellt uppdrag bedriver vi även verksamhet i hela Sverige, ofta i samverkan med lokala aktörer.

Verksamheten är kunskapsintensiv och bedrivs på vetenskaplig grund. Myndigheten har flera disputerade medarbetare och arbetar nära med forskarsamhället.

Vår verksamhet utgår från studier av Förintelsen

Det behövs kunskap om historien för att kunna förstå och påverka händelser i vår samtid. Myndighetens uppdrag är att arbeta med utgångspunkt i Förintelsen. I uppdraget ingår även att informera om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten. Vi förmedlar kunskap om dessa brott mot mänskligheten på många sätt, till exempel genom våra utställningar, workshoppar, rapporter, filmer, utbildningar och seminarier samt inte minst vår innehållsrika webbplats.

Det har gått mer än sjuttio år sedan andra världskriget tog slut och fasorna i koncentrationslägren blev kända för allmänheten. Sedan dess har mängder av forskning, vittnesmål, föremål, foton och arkivmaterial ökat vår kunskap om hur de olika stegen som ledde fram till folk mord och förödelse. Att fortsätta minnas, forska, informera och utbilda om de skeenden som ledde fram till Förintelsen är av största vikt för att förstå hur vi kan motverka liknande skeenden i framtiden.

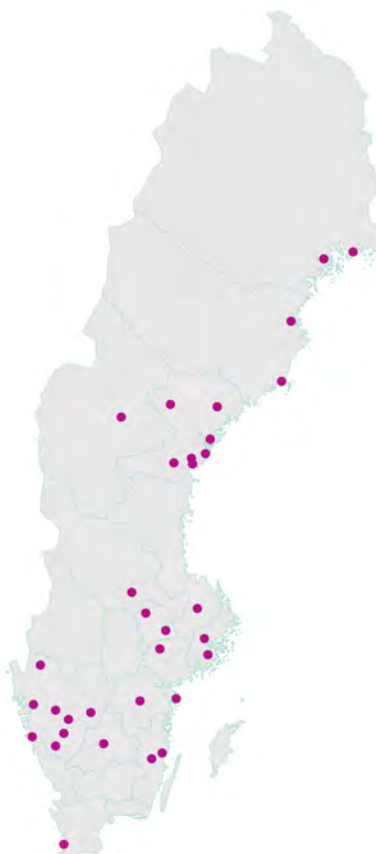
Vi främjar demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter

Myndigheten har i uppdrag att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. Samtidigt som vi är förankrade i historien står vi också stadigt i samtiden. Grundvärderingar om demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter utmanas ständigt och måste återerövas av varje ny generation.

Med utgångspunkt i Förintelsen arbetar vi därför aktivt för att främja demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. I detta ligger även att motverka rasism och förmedla värderingen om alla människors lika värde. Även dessa teman återkommer i hela vår verksamhet, till exempel i utställningar, workshoppar, rapporter, filmer, utbildningar och seminarier samt på webbplatsen.

Myndighetens största målgrupp är lärare och elever i skolan. Vi arbetar även med andra målgrupper, framför allt civilsamhället, offentliganställda samt en kultur- och samhällsintresserad allmänhet.

Under 2020 har arbetet med att nå våra målgrupper fortsatt. Inom skolan arbetar vi sedan tidigare främst mot åk 4-9 och gymnasiet, men under året har vi breddat oss och vänder oss nu mer aktivt även till bland annat folkhögskolor och särskolan. Vår publika verksamhet i form av utställningar, seminarier och programaktiviteter har till stor del riktats mot en kultur- och samhällsintresserad allmänhet. Vi har samarbetat med civilsamhället i flera olika verksamheter och vi har fortsatt arbetet med att fortbilda yrkesgrupper inom offentlig sektor. Mer om hur vi arbetat gentemot olika målgrupper finns närmare beskrivet under respektive verksamhet i denna årsredovisning.



Kartan visar de orter där myndigheten har bedrivit verksamhet under 2020.

Verksamhet i hela landet

Vårt uppdrag är att nå ut i hela landet. Det kräver samverkan med lokala och regionala aktörer för att uppnå största möjliga effekt. Under året har vi samverkat med över 100 samarbetspartners.

Vi arbetar på olika sätt för att nå ut så brett som möjligt i hela Sverige:

Vi turnerar aktivt våra utställningar till olika orter. Under 2020 har sju olika utställningar turnerat och visats på tolv platser runt om i Sverige. Läs mer om dessa i avsnittet om utställningar.

Vi erbjuder ett omfattande faktamaterial, övningar, filmer, poddar och utbildningar på vår webbplats, dvs det är tillgängligt för alla oavsett var i landet man bor.

Vi erbjuder kurser och seminarier för lärare, andra pedagoger och offentligt anställda på många orter.

Vi stödjer högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag över hela Sverige.

Röst i det offentliga samtalet

Myndighetens ämnesområden är aktuella i det offentliga samtalet, inte minst inom samhällsområden som demokrati, rasism och alla människors lika värde.

Vi deltar i det offentliga samtalet genom många delar av vår verksamhet. Det rör sig till exempel om våra utställningar, vår programverksamhet och vårt arbete runt om i landet. Myndigheten har också medverkat med tal, föreläsningar och debattinlägg i flera sammanhang.

En annan viktig del av att ta plats i det offentliga samtalet är arbetet gentemot media. Vi söker aktivt mediegenomslag för vår verksamhet i syfte att lyfta myndighetens frågor, sprida kunskap och öka kännedomen om vårt arbete.

Nedan redovisas det mediala genomslaget för myndigheten, mätt som antalet digitala artiklar där myndigheten nämns.

Genomslag i media	2018	2019	2020
Antal digitala artiklar	1 057	936	748

Det minskade genomslaget i media 2020 beror med stor sannolikhet på covid-19. Vid några tillfällen har journalister meddelat att de avvaktar publicering om våra utställningar tills vi håller öppet för besökare. Vi har varit aktiva i radio och i poddar, vilket inte framkommer via vårt medieverktyg. 2018 deltog vi med ett ovanligt stort program på Bokmässan i Göteborg vilket genererade pressklipp.

Vid en övervägande majoritet av de tillfällen som Forum för levande historia förekommer i media är nyheten initierad av myndigheten själv. Det ger möjlighet att föra fram de sakfrågor och diskussioner som myndigheten själv vill prioritera.

Tematiskt arbete

Under 2020 har vi arbetat utifrån två övergripande teman för verksamheten: "Sverige och Förintelsen" samt "Demokratin och du". Tematiska fokusområden ger en större tydlighet av vårt erbjudande gentemot våra målgrupper och ger myndigheten en bättre och effektivare användning av resurserna.

Inom temat "Sverige och Förintelsen" har vi under året bland annat öppnat tre utställningar: *Sverige och Förintelsen*, *Jag kom ensam* samt *Vita bussarna – fotografier av*

KW Gullers. Vi har även genomfört utbildningar för lärare och offentliganställda. Vi har inom ramen för uppdraget att samordna den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott bland annat anordnat forumträffar, tagit fram en artikelserie med lärande exempel, anordnat ett seminarium på MR-dagarna samt en konferens för offentliganställda om arbete mot rasism. Vi har producerat en webbfortbildning om rasism och likvärdigt bemötande som lanseras våren 2020. I samarbete med förlaget Natur & Kultur har vi även tagit fram en webbaserad utbildning om att motverka rasism i förskolan och skolan.

Inom temat "Demokratin och du" har vi exempelvis producerat och öppnat utställningen *Demokrati pågår* med inriktning på skolelever i åk 4-6.

Coronapandemin

Den globala pandemin med det nya coronaviruset har påverkat myndighetens verksamhet starkt under året. Den ledde till att den fysiska publika verksamheten fick begränsas kraftigt, medan vi i stället har ökat den digitala verksamheten.

Utställningar och workshoppar för skolor i dessa är den verksamhet som har påverkats mest negativt. Det publika rummet hade öppet endast 134 dagar under 2020, jämfört med normalt ca 280 dagar. Antalet besök till utställningarna i våra lokaler minskade med 70 % jämfört med föregående år. De studieresor till Förintelsens minnesplatser som planerades har av förklarliga skäl också fått ställas in.

Å andra sidan har en kraftfull verksamhetsutveckling ägt rum i och med att vi för det mesta inte har ställt in verksamhet utan i stället anpassat den till digital form. Ett stort antal utbildningar, seminarier och programkvällar har genomförts helt digitalt, vilket lett till att betydligt fler än tidigare haft möjlighet att ta del av verksamheten. Den digitala satsningen är därför något vi kommer att fortsätta med, även när det åter blir möjligt med fysiska besök i verksamheten.

UTSTÄLLNINGAR

Forum för levande historia producerar årligen flera nya utställningar. De vänder sig delvis till olika målgrupper. Vissa utställningar vänder sig främst till skolelever och erbjuder därför pedagogiska workshoppar och lärarhandledning. Övriga utställningar vänder sig främst till en kulturintresserad allmänhet, och åtföljs av särskilda visningar. I samband med Förintelsens minnesdag produceras även en utskrivbar utställning.



Utställningen *Sverige och Förintelsen* vill bidra till ett kunskapsbaserat samtal om Sveriges förhållande till Förintelsen.
Foto: Martin Skoog.

Vi producerar olika typer av utställningar med skiftande innehåll och gestaltning. Utställningarna tar alla avstamp i Förintelsen, men kan sedan variera i sitt fokus beroende på årets tema. 2020 hade vi *Sverige och Förintelsen* samt *Demokratin och du* som myndighetens två genomgående teman.

Fyra nya utställningar

Under året har myndigheten producerat fyra nya utställningar. Vi tar fram olika slags utställningar för att nå fler och nya målgrupper. Med en bredd av fakta och förståelse, men

även känslomässiga upplevelser, ökar vi kunskapen och engagemanget inom våra ämnesområden.

- Sverige och Förintelsen
- Jag kom ensam – judiska flyktingbarn i Sverige
- Vita bussarna – fotografier av KW Gullers
- Demokrati pågår

Utställningar på turné i Sverige

Många av våra utställningar går på turné till olika orter runt om i landet. Under 2020 har vi turnerat totalt sju utställningar som vi har producerat tidigare år. De har visats på 12 platser runt om i Sverige och har besökts av totalt ca 47 000 besökare. Dessa utställningar är:

- Propaganda – risk för påverkan
- Spelar roll
- Plundring – början till ett folkmord
- Jag kom ensam – judiska flyktingbarn i Sverige
- Yttrandefrihetens gränser
- Leve demokratin!
- Stämplad

Coronapandemin ledde till färre besökare

Nyproducerade utställningar visas först i våra publika lokaler i Gamla stan i Stockholm. Vi har normalt öppet för allmänheten sex dagar i veckan, vardagar kl. 12-17 och lördagar kl. 12-16. Bokade grupper kan även besöka våra utställningar vardagar före kl. 12.

Under 2020 har dock öppethållandet varit starkt reducerat på grund av coronapandemin. Totalt har de publika lokalerna haft öppet 134 dagar under året jämfört med 286 föregående år, dvs mindre än hälften.

Våra utställningar når vanligtvis ca 20 000 – 30 000 besökare per år i våra egna lokaler. Under 2020 har dock antalet besökare varit betydligt lägre, ca 9 000.

Detsamma gäller de turnerande utställningarna där antalet visningsplatser minskade till 12 på grund av pandemin, med åtföljande minskning av antalet besökare.

Utställningar	2018	2019	2020
Antal nyproducerade utställningar	4	6	4
Antal utställningar som visats	10	13	10
Antal visningsplatser	31	40	12
Antal miniatyutställningar för nedladdning	9	10	11

Utställningsbesökare	2018	2019	2020
Totalt antal besök i våra egna lokaler	25 900	29 900	9 000
Varav barn och unga	13 400	11 600	3 700
Andel barn och unga	52%	39%	41%
Totalt antal andra orter (ca)*	90 000	128 000	47 000
Summa besökare (ca)*	129 300	169 500	56 000

* Viss osäkerhet i siffrorna då de kommer från många olika aktörer.

Utöver de besök som anges i tabellen ovan har våra utskrivbara miniatyutställningar visats på många orter runt om i Sverige. För dem redovisas dock inga besökssiffror då vi inte vet hur många som har sett dem på skolor, bibliotek m.m. runt om i Sverige.

Workshoppar för elever

Vi tar alltid fram pedagogiska workshoppar till våra stora utställningar. De är två timmar långa, bygger på interaktivitet och dialog och tas fram med hänsyn till olika sätt att lära sig. Workshopparna utformas i dialog med fokusgrupper.

I Stockholm har vi hållit 147 workshoppar under året, dvs ungefär en tredjedel av det normala antalet beroende på coronapandemin. Totalt har nära 3 200 elever deltagit i dem.

Vi har erbjudit följande fyra workshoppar under året:

- *Alla människor*. En workshop om mänskliga rättigheter och lika värde, för elever i åk 4-6. 20 workshoppar för 410 elever.
- *Yttrandefrihetens gränser*. En workshop om yttrandefrihetens gränser, utmaningar och möjligheter, för elever i åk 7-9 och gymnasiet. 97 workshoppar för 2 110 elever.
- *Demokrati pågår*. En workshop om göra demokrati tillsammans, för elever i åk 4-6. 14 workshoppar för 270 elever.
- *Sverige och Förintelsen*. En workshop om mod, rädsla och passivitet i Sverige vid tiden för Förintelsen, för elever i åk 7-9 och gymnasiet. 16 workshoppar för 370 elever.

Workshoppar	2018	2019	2020
<i>Workshoppar i våra egna lokaler</i>			
Antal tillfällen	485	471	147
Antal elever	11 800	11 100	3 160
<i>Workshoppar på andra orter</i>			
Antal tillfällen	165	111	20
Antal elever	3 900	2 100	500

Utvärdering sker genom enkäter till deltagande lärare och elever. Enkätresultaten visar generellt att våra workshoppar är mycket uppskattade av både elever och lärare. Mer information om detta redovisas under respektive utställning.

Yttrandefrihetens gränser

En utställning om yttrandefrihetens gränser. Demokrati bygger på fria röster, samtal och förmågan att lyssna även till det du inte gillar. När vi är fria att säga vad vi vill är det lätt att ta det för givet. Vad händer om samtalen tystnar?

Utställningens syfte är att öka kunskapen om yttrandefrihet, dess möjligheter och utmaningar samt betydelse för en levande demokrati.

Utställningen handlar om vikten av att olika röster kommer till tals, men också om svårigheter som kan uppstå. Med historiska exempel, dilemmafrågor och VR-upplevelse vill vi utmana besökare att reflektera och samtala med varandra.

72% av ströbesökarna ansåg att de hade fått ökad insikt i hur de kunde stå upp för demokratin. 78% ansåg att de historiska berättelserna hjälpte till att förstå yttrandefrihet och demokrati i vår samtid.

Vid utvärdering av utställningens workshop ansåg 70 % av lärarna att eleverna fått ökad kunskap om yttrandefrihet och dess roll inom demokratin. Bland eleverna själva ansåg dock endast 39 % att de absolut fått mer kunskap.

Utställningen producerades 2019 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 9 september 2019 – 22 aug 2020. Ca 5 700 besök under 2020.
- Västerbottens museum i Umeå, 23 okt 2020 – 28 mars 2021. Ca 3 500 besök under 2020.



Med historiska exempel och dilemman utmanas besökarna i *Yttrandefrihetens gränser*. Foto: Juliana Wiklund.

Jag kom ensam – judiska flyktningbarn i Sverige

Utställningen handlar om de 500 judiska flyktningbarn som kom till Sverige från Nazityskland genom en internationell räddningsinsats, *Kindertransport*, under åren 1938-1939. Genom bland annat unika brev och fotografier som aldrig tidigare visats får vi följa barnen från tillvaron före kriget, under flykten och livet efteråt.

Utställningen belyser en del av svensk, och europeisk, historia genom personliga öden och berättelser. Den handlar om barnens livsvillkor och de känslomässiga konsekvenserna av att skiljas från sina familjer. I utställningen finns också berättelsen om Sverige som en del av ett Europa i krig. Ett Sverige med flyktningkvoter, tillfälliga uppehållstillstånd och en tydlig målsättning att undvika en judisk flyktningväg. Och ett Sverige där civilsamhället visar engagemang och bereder plats för flyktningbarnen.

En utvärdering visade att 65 % av besökarna ansåg att utställningen ökat deras kunskap om varför judiska föräldrar skickade sina barn till Sverige slutet av 1930-talet. 60 % ansåg att de fått ökad kunskap om Sveriges agerande innan

och under andra världskriget när det gäller flyktningmottagande. Utställningens texter finns inlästa i en audioguide.

Utställningen producerades 2020 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 25 jan – 5 sep 2020. Ca 2 300 besök under 2020.
- Sergels torg i Stockholm, 27 jan – 27 feb 2020.
- Malmö stadsarkiv, 2 okt 2020 – pågående. Ca 7 000 besök under 2020.



Invigning i Malmö av utställningen *Jag kom ensam*.

Sverige och Förintelsen

Utställningen *Sverige och Förintelsen* handlar om Sveriges relation och hållning till Förintelsen. Den lyfter fram enskilda individers mod, men också dåtidens rädsla och passivitet. Utställningen fokuserar på bland annat neutralitets- och handelspolitik, antisemitism och flyktningmottagande under åren 1933-1946. Den rymmer vittnesmål, föremål och konstverk.

Syftet är att bidra till ett kunskapsbaserat samtal om Sveriges förhållande till Förintelsen, att väcka tankar om lärdomar av historien samt att visa på hur historiska skeenden och händelser har brukats efter 1945 fram till idag.

Till utställningen erbjuds en workshop för elever i årskurs 7-9, gymnasiet och vuxenutbildningar. I workshopen får eleverna jobba i utställningen med uppgifter som ger ökad kunskap om Sverige och Förintelsen, möjlighet till reflektion kring Sveriges agerande samt diskussion kring historiekultur och historiebruk. Till detta pass utvecklades och genomfördes även en stadsvandring där vi stannade upp vid platser i närheten av Gamla stan i Stockholm som på något sätt har med Sverige och Förintelsen att göra. Denna stadsvandring har även erbjudits allmänheten, se avsnittet *Programverksamhet*.

Utvärderingen visade att 83 % av besökande lärare ansåg att workshoppen passade väl in i deras undervisning. 100 % ansåg att nivån passade deras elever.

Utställningen producerades 2020 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 22 sep 2020 – pågående. Ca 1 900 besök under 2020.

” Lagom nivå, intressanta fakta och många tillfällen för eleverna att vara interaktiva.”
(Besökande lärare om Sverige och Förintelsen)

Vita bussarna – fotografier av KW Gullers

På uppdrag av tidskriften *Vi* dokumenterade fotografen KW Gullers när de Vita bussarna anlände till Malmö i maj 1945. Fotografierna på f.d. koncentrationslägerfångar fick stort genomslag i Sverige och kom att forma bilden av den svenska hjälpinsatsen. Hur har dessa fotografier kommit att präglade kunskapsbilden om Sveriges relation till Förintelsen?

Under hela efterkrigstiden har de Vita bussarna beskrivits som en framgångsrik och humanitär hjälpaktion för att rädda fångar ur Nazitysklands koncentrationsläger. Först kring år 2000 började bilden av de Vita bussarna att problematiseras. I flera uppmärksammade radioprogram, artiklar och böcker framträdde en mer komplex bild av de Vita bussarna. Hur representativa är KW Gullers fotografier på de räddade? Och hur representativ är de Vita bussarna för Sveriges roll under Förintelsen?

Utställningen producerades 2020 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 22 sep 2020 – pågående. Ca 1 900 besök under 2020.

Demokrati pågår

Hur blir ett land demokratiskt? Och hur håller man ett demokratiskt samtal? Utställningen *Demokrati pågår* erbjuder en bred introduktion till demokrati som begrepp och levnads-sätt.

Syftet är att stärka förståelsen för demokratins värden och förutsättningar samt förmågan till att bidra i ett demokratiskt samtal. Vi får följa demokratins utveckling i Sverige och



Utställningen *Vita bussarna* – fotografier av KW Gullers diskuterar historieskrivningen kring de vita bussarna. Foto: Martin Skoog.

ta del av personliga öden och berättelser under resans gång. Med hjälp av ett rättvisedilemma tränas elevernas demokratiska kompetenser. Förslag från eleverna på byggestenar för demokratiska samtal är: Lyssna på riktigt, försöka förstå, hålla sig till ämnet.

Utställningen är anpassad för skolklasser i åk 4-6 samt familjer med barn i motsvarande ålder. Den har varit mycket uppskattad av de besökande skolorna. På frågan "Hur väl tycker du att denna workshop passade in i din undervisning?" svarade 100 % av lärarna "Mycket väl". 100 % svarade också "Det var en lagom nivå" på frågan "Tycker du att workshoppen höll en lämplig nivå för dina elever?"

Utställningen producerades 2020 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 27 maj 2020 – pågående. Ca 300 besök under 2020.



I utställningen *Demokrati pågår* får elever öva på att bidra i ett demokratiskt samtal. Foto: Martin Skoog.

Alla människor – om rättigheter och lika värde

Utställningen handlar om alla människors lika värde. Den är framtagen speciellt för en ung publik, ca 10-12 år.

Under besöket får eleverna skapa egna utställningar och diskutera vad de själva kan göra för att verka för allas lika värde. En dramatiserad berättelse ger ett historiskt perspektiv på mänskliga rättigheter och fungerar som utgångspunkt för samtal. I workshoppen arbetar vi med de mänskliga rättigheterna och framför allt undersöker vi vad alla människors lika värde innebär.

Det övergripande syftet är att eleverna ökar sin förmåga och motivation att verka för allas lika värde. Mer konkreta effektmål är att öka kunskapen om mänskliga rättigheter, kännedom om hur innebörden av de mänskliga rättigheterna påverkar deras liv idag och insikt om att de inte kan tas för givna. Utställningen producerades 2015 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Forum för levande historia i Stockholm, 16 feb 2015 – 19 mars 2020. Ca 400 besök under 2020.



En dramatiserad berättelse ger ett historiskt perspektiv på mänskliga rättigheter i utställningen *Alla människor*.

Foto: Titti Matsson.

Spelar roll – en utställning om de som ser på och de som griper in

En utställning om åskådarrollen. Den som går därifrån. Den som inte säger ifrån. Den som genom att inte agera ger legitimitet åt övergrepp. Åskådare har haft en stor betydelse i många historiska händelser, men hade de möjlighet att agera och hur hade historien då sett ut?

Både i historien och idag ställs människor inför val som avgör om man blir en åskådare. Även om de flesta av oss skulle vilja agera är det få som väljer att gripa in. Vad beror det på? Vilka psykologiska faktorer ligger till grund för vårt agerande?

Utställningen berättar även om de som vägrar vara åskådare och som visar att det går att göra ett annat val. Ett val för medmänsklighet och civillikage.

Ett syfte med utställningen är att göra besökarna medvetna om åskådarrollen och dess betydelse för ett skeende. Syftet är också att stärka besökarens vilja att stå upp för demokrati, tolerans och alla människors lika värde. Utställningen producerades 2018 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Norrbottens museum i Luleå, 16 augusti 2019 – 14 juni 2020. Ca 13 000 besök under 2020.

Plundring – början till ett folkmord

En utställning om nazisternas plundring av konst och böcker under Förintelsen.

Mellan 1933 och 1945 genomförde nazisterna den största plundringen av kulturföremål i världshistorien. Miljontals konstverk, antikviteter och över 100 miljoner böcker stals över hela Europa. Mästerverk av Rembrandt, Rubens och van Gogh stals men också böcker, musikinstrument, smycken, husgeråd och personliga brev.

Plundringen är en del av Förintelsen. Ett sätt att utplåna ett folk genom att beröva dem dess historia, kultur och mänsklighet. Miljontals föremål återkom aldrig till sina ägare efter andra världskriget. Idag utgör Förintelseöverlevande och ättlingars kamp för att återfå dessa föremål en viktig del av en personlig och historisk försoningsprocess.

Utställningen bygger på författaren Anders Rydells böcker *Plundrarna – Hur nazisterna stal Europas konstskatter* och *Boktjuvarna. Jakten på de försvunna biblioteken*.

Utställningen producerades 2019 av Forum för levande historia i samarbete med Folkets Hus och Parker.

Utställningsplatser 2020:

- Utställningen har visats på fyra orter under året genom vår samarbetspartner Folkets Hus och Parker: Malmö, Gunnarsbyn, Kalix och Hargshamn.



Utställningen *Plundring* visar på nazisternas plundring av kulturföremål under Förintelsen. Foto: Martin Skoog.

Propaganda – risk för påverkan

Idag översköljs vi av information och många vill påverka hur vi tänker och beter oss. Det här skapar stora demokratiska möjligheter, men ställer också krav på oss människor och vår förmåga till kritiskt tänkande.

Utställningen visar hur föreställningar om "det goda samhället" lyftes fram i propaganda i Nazityskland och Sovjetunionen under 1930- och 40-talen. Utställningen handlar också om dagens mediasamhälle, vad som styr medieflödet och hur mottagliga människor är för påverkan.

Syftet med utställningen är att stimulera kritiskt tänkande och källkritik. Genom att belysa propagandans mekanismer vill vi ge besökarna redskap för att få syn på och analysera manipulerande budskap de möter i vardagen och kunna hantera information mer medvetet. Kritiskt tänkande är en nyckelkompetens i ett demokratiskt samhälle.

Utställningen producerades 2017 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Jönköpings läns museum i Jönköping, 16 sep 2019 – 23 feb 2020. Ca 21 000 besök under 2020, totalt ca 57 000 under hela utställningsperioden.



Utställningen *Propaganda* visar bland annat hur föreställningar om "det goda samhället" lyftes fram i propaganda i Nazityskland och Sovjetunionen under 1930- och 40-talen. Foto: Juliana Wiklund.

Stämplad

Vi bär alla på föreställningar om hur olika människor är utifrån hur de ser ut. Våra föreställningar grundar sig på de erfarenheter vi har. Sortering och kategorisering är ett nödvändigt sätt att hantera intrycken från vår omvärld, men ibland bygger de på rena fördomar.

Utställningen vill få besökaren att reflektera över hur vi skapar ett "vi" och "dom" och vad det kan leda till. Den primära målgruppen är unga vuxna i åldern 18-25 år, en ålder då man ofta funderar över identitet, grupptillhörighet och självkänsla.

Utställningen är producerad av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2020:

- Utställningen har visats på tre orter under året: Linköping, Nossebro och Herrljunga.

Elva utskrivbara miniatyrtställningar

På Forum för levande historias webbplats finns elva nedladdningsbara miniatyrtställningar. Det är mindre utställningar som enkelt kan skrivas ut i A2- eller A3-format för att sättas upp i olika sammanhang, till exempel i skolor och på bibliotek. Vissa av dem är enklare varianter av våra större utställningar. Miniatyrtställningarna har sammantaget laddats ned 7 295 gånger under året.

Vi tar fram en ny miniatyrtställning varje år inför Förintelsens minnesdag den 27 januari. 2020 producerade vi utställningen *Jag kom ensam – Judiska flyktingbarn i Sverige*. Den laddades ned hela 3 400 gånger.

Följande miniatyrtställningar har funnits tillgängliga att ladda ned under året:

- *70 år sedan befrielsen*. Lyfter överlevandes berättelser och vittnesmål från tiden före, under och efter Förintelsen.
- *Aktion T4 - om människosyn i Nazityskland*. Handlar om människosynen i Nazityskland under perioden 1933–1945.
- *Aldrig mer! Om folk mord*. Belyser FN:s folk mordskonvention och ger exempel på mörka skeenden i historien och vår samtid där den har tillämpats.
- *Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"*. Beskriver Anne Franks liv och diskuterar även identitet och fördomar idag.
- *Antisemitism – då och nu*. Med exempel från historien och i dag belyser utställningen antisemitism ur ett historiskt och samtida perspektiv.
- *Från demokrati till diktatur – steg för steg*. Om nazisternas maktövertagande i Tyskland på 1930-talet. Utställningen visar varför demokratin ständigt måste förklaras och försvaras.
- *Gulag – det farfar inte berättade*. En historisk berättelse och ett personligt porträtt som ger en bild av livet i Gulag.
- *Jag kom ensam – Judiska flyktingbarn i Sverige*. Om de 500 judiska flyktingbarn som räddades till Sverige genom en internationell räddningsinsats, Kindertransport, 1938–1939.
- *Leve demokratin!* Om de olika skeenden som till slut ledde till att Hitler kom till makten, om hur den folkvalda regeringen tappade kontrollen, hur lagar ändrades och hur diktaturen sakta fick fäste.
- *Raoul Wallenberg: För mig finns inget annat val*. Berättelsen om den unge affärsmannen och diplomaten som under andra världskrigets slutfas räddade tiotusentals ungerska judar undan de nazistiska förintelslägren.
- *Romer under Förintelsen*. Romer är idag och har genom historien varit utsatta för diskriminering, förföljelse och

hot. Under Förintelsen mördades flera hundra tusen romer på grund av sitt ursprung.

Analys och bedömning

Covid-19 har påverkat myndighetens publika arbete i hög grad. De publika lokalerna har haft öppet mindre än hälften så många dagar som ett normalår. Det har krävts kreativitet och flexibilitet vilket också skapat nya framgångsrika lösningar.

En sådan lösning var att i anslutning till utställningen *Sverige och Förintelsen* utveckla en stadsvandring i Gamla stan, där vi på plats undersöker platser som relaterar till just Sverige och Förintelsen. Vi kunde då coronaanpassa workshopparna för skolor och dela upp skolklasserna i två grupper, vilket adderade ytterligare ett perspektiv. På två timmar fick skolklasserna både en utställning och en stadsvandring. Det var en stor efterfrågan på det upplägget.

På grund av pandemin överfördes årets utställningar även till digital form, ett arbete som pågår fortfarande. Detta har gjort att vi idag besitter ny kunskap om den digitala världen. Vi hoppas dock att våra besökare snart kan besöka våra utställningar fysiskt i Stockholm och runt om i Sverige.

Årets utställningar utgår tydligt från de två teman som har varit vägledande: Demokratin och du samt Sverige och Förintelsen. Inom demokratitemat har vi producerat en kreativ och nyskapande utställning om demokrati med ett case där elever i årskurs 4-6 får arbeta med frågor kopplade till demokrati och rättvisa.

Utifrån temat Sverige och Förintelsen skapade vi tre utställningar: *Jag kom ensam* om judiska flyktingbarn som

kom till Sverige 1938-1939, utställningen *Sverige och Förintelsen* samt fotografiutställningen med KW Gullers fotografier av de flyktingar som kom med Vita bussarna. Utställningen om Sverige och Förintelsen kan ses som en basutställning på temat och är rik på ingångar och skeenden.

2018 påbörjade vi arbetet med att producera utställningar för flera målgrupper, förutom skolan även målgruppen kultur- och samhällsintresserad allmänhet. Utställningarna ska också fungera både för grupper och för ströbesökare, vilket är ett tydligt behov hos de museer i Sverige som visar våra utställningar. Det är ett arbete som pågår och det kan vara utmanade att skapa en utställning för flera målgrupper. Vi kommer fortsätta att undersöka hur vi kan göra det på bästa sätt. En annan utmaning för oss är kunskapsnivån. Vi vill skapa utställningar som både erbjuder ny kunskap och ny forskning och samtidigt är lättillgängliga. Vi kommer därför fortsätta att undersöka hur vi kan producera utställningar på flera nivåer.

Myndighetens pedagogiska arbete är efterfrågat och framgångsrikt. Vi får återkommande förfrågningar om att hjälpa till att utforma pedagogiskt material eller stödja arbeten kring Förintelsen från olika aktörer i Sverige. Våra workshoppar får stor uppskattning från museer inne i landet som vill visa våra utställningar. Det pedagogiska arbetet kommer vi att fortsätta att utveckla i enlighet med de internationella rekommendationer som tagits fram av IHRA, *International Holocaust Remembrance Alliance*. Myndighetens nationella uppdrag är beroende av att vi har god kunskap om museernas behov när det gäller utställningar och pedagogik, och därför ska vi fortsätta att stärka relationen med mottagande museer genom uppsökande verksamhet, undersökningar och dialog.

UTBILDNING / FORTBILDNING

Forum för levande historia erbjuder fortbildningar för olika yrkesgrupper. En stor målgrupp är skolans personal och då särskilt lärare som undervisar elever i åk 4-9 och på gymnasiet. Vi har dock även utbildat andra anställda inom regioner, kommuner och statliga myndigheter.



Myndighetens fortbildningar har under året ställts om till att bli digitala.

Ett effektivt sätt att nå ut till många ungdomar är att fortbilda lärare och andra pedagoger. De kan i sin tur förmedla kunskap och värden till sina elever. Därför har vi arrangerat eller medverkat i ett stort antal utbildningstillfällen för lärare under året. Målgruppen är i första hand lärare i grundskolans senare årskurser och på gymnasiet som undervisar i historia, samhällskunskap, religion eller svenska.

Fortbildningarna för lärare är anpassade till läroplanen och andra styrdokument för skolan. Övergripande teman på årets utbildningar har varit villkoren för och hoten mot demokrati och mänskliga rättigheter. Vi belyser detta i perspektivet av historiska händelser som Förintelsen, folkmord och brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer.

Våra lärarfortbildningar genomförs antingen som lärarseminarier, distanskurser eller studie-/exkursionsresor. De senare åren har vi också erbjudit uppdragsutbildningar via universitet och högskolor. I samarbete med Göteborgs universitet har vi även utvecklat en universitetskurs på temat *Historiografi, exkursionspedagogik och Förintelsens minnesplatser*.

Fortbildningarna syftar till att utveckla lärarnas kompetens att undervisa demokratifrämjande med utgångspunkt i Förintelsens historia.

Vi vänder oss också till andra grupper än skolan med vår verksamhet. Till exempel har vi under året haft utbildningar om rasism för offentligt anställda inom ramen för ett särskilt regeringsuppdrag. Vi har även anordnat utbildningar för

pedagoger utanför skolan, till exempel församlingspedagoger.

Under året har vi ställt om våra fortbildningar till ett digitalt format. Trots pandemin har vi därför kunnat fortsätta erbjuda kunskapshöjande insatser och nå deltagare i hela landet. Genom digitaliseringen har vi också kunnat öka antalet deltagare markant.

I tabellen nedan redovisas samtliga utbildningsaktiviteter under året oavsett om de finansieras av grundanslaget eller genom särskilda regeringsuppdrag (se nedan). De aktiviteter som ingår i regeringsuppdrag särredovisas även under separata rubriker nedan.

Totalt antal aktiviteter	2018	2019	2020
Fortbildningar för lärare			
antal tillfällen	32	16	30
antal deltagare	1 246	565	1 297
Fortbildningar för andra pedagoger			
antal tillfällen	0	0	5
antal deltagare	0	0	78
Distanskurser för lärare			
antal kurser	3	3	3
antal deltagare	150	106	259
Universitetskurser			
antal kurser	1	1	1
antal deltagare	25	25	24
Studieresor			
antal studieresor	1	3	0
antal deltagare	20	56	0
Fortbildningar för offentligt anställda			
antal kurstillfällen	18	7	29
antal deltagare	747	487	1 873
antal webbkurser	0	0	1
antal deltagare	0	0	1 344

Lärofortbildningar

De flesta utbildningstillfällen har varit endags- eller halvdagsarrangemang med föreläsningar, workshoppar och erfarenhetsutbyte mellan deltagarna. Fortbildningarna har oftast anordnats i samarbete med andra myndigheter, intresseorganisationer, kommuner eller museer. Exempel på teman har varit yttrandefrihet, konspirationsteorier, demokratiframjande, antisemitism, rasism och rasismens historia samt Förintelsens historia.

Totalt har ca 1 300 personer deltagit i de lärofortbildningar som vi har arrangerat runt om i Sverige under året. Antalet fysiska fortbildningar har minskat till förmån för satsningar på webbaserade fortbildningar och att arbetet med fortbildningsresor tog mycket resurser i anspråk. Ca 70 % av deltagarna var kvinnor.

Lärofortbildningarna utvärderas efter varje tillfälle genom att deltagare får besvara en enkät. Drygt 95 % av

samtliga deltagare ansåg att fortbildningen som helhet var bra eller mycket bra.

Nio av fortbildningarna hölls på temat Antisemitism idag eller Demokratisk beredskap mot rasism i skolan/Prata rasism. De ingår i regeringsuppdraget *Utbildning om rasism och intolerans* som beskrivs nedan.

Distanskurser för lärare

Förutom lärofortbildningsdagarna har vi anordnat en sju veckor lång läroledd distanskurs på temat *Att undervisa om rasism*. Den ingår i regeringsuppdraget *Utbildning om rasism och intolerans* som beskrivs närmare nedan.

Dessutom har distanskursen *Att motverka rasism i förskola och skola* erbjudits till skolans personal i samarbete med Natur och Kultur. Den ingår i regeringsuppdraget *Nationell utbildningsinsats* som också beskrivs nedan.

Ytterligare en distanskurs för lärare har utvecklats under året. Den nya kursen *Svåra frågor i klassrummet – hur kan antidemokratiska uttryck, Förintelseförnekelse och falska nyheter bemötas?* lanserades i slutet av året. Syftet med kursen är att lärare ska stärka kunskaper och förmågor att hantera antidemokratiska uttryck, Förintelseförnekelse, konspirationsteorier, alternativa fakta och extremistiska yttranden. Genom kursen får pedagoger möjlighet att reflektera över sin roll och hur de kan bidra till ett mer konstruktivt samtalsklimat i linje med skolans värdegrund. *Svåra frågor i klassrummet* publicerades på myndighetens webb i slutet av november och cirka 200 deltagare genomförde kursen de sista veckorna under 2020.

Den läroledda distanskursen *Att undervisa om rasism* hade 59 deltagare från hela landet, varav ca 70 % kvinnor. Distanskursen har fått mycket goda resultat i utvärderingarna där samtliga deltagare är nöjda eller mycket nöjda med kursen. En fördel med distanskurser är att alla kan delta på lika villkor, oavsett var i landet man bor.



"Svåra frågor i klassrummet" är en digital fortbildning för lärare som vill bli bättre på att bemöta antidemokratiska uttryck.

Fortbildning för andra pedagoger

Forum för levande historias kompetens efterfrågas också av andra kulturinstitutioner som ska arbeta med frågor som rör Förintelsen. Vi utbildar dessutom löpande museipedagoger på andra orter i samband med att våra utställningar går på turné.

Under året har en särskild satsning genomförts i samarbete med Svenska kyrkan för att fortbilda församlingspedagoger och personer i ledningsfunktioner om demokratins villkor och utmaningar i en föränderlig tid. Satsningen bestod av fortbildningsdagar som innehöll föreläsningar, workshoppar och reflektionspass.

Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser (särskilt regeringsuppdrag)

Att ta del av historiska minnesplatser på plats ger en fördjupad förståelse, kunskap, samt stimulerar flera sinnen och aspekter av lärande. Hågkomstresor, studieresor eller exkursionsresor är olika begrepp för samma sak och en viktig del av myndighetens fortbildningsverksamhet. Denna del har kunnat stärkas upp på grund av det regeringsuppdrag myndigheten fick för ett par år sedan. Förutom att arrangera resor har vi stöttat forskning på området, producerat stödmaterial och tagit fram modeller och koncept för studieresor.

För 2020 hade vi planerat att anordna två fortbildningsresor till minnesplatser och institutioner som är relaterade till minnet av Förintelsen. Coronapandemin ledde dock till att reorna inte kunde genomföras. Både resorna till Oslo för att studera Förintelsen i Norge och studieresan till Polen för att studera det romska folk mordet under Förintelsen fick ställas in. Båda studieresorna var tänkta som en fortsättning i skarpt läge på de pilotresor som genomfördes 2019. Det är glädjande att se att de allra flesta lärare som anmält sig har önskat stå kvar på deltagarlistorna, om det kommer att vara möjligt att genomföra resor under 2021.

Den tid och de resurser som frigjorts då studieresorna ställts in har till stor del använts till att revidera, utveckla och författa nytt material. Men en stor del av tiden har också redan varit intecknad för planering och förberedelser. I och med att rekommendationerna och restriktionerna ändrats flera gånger under året har planeringen kontinuerligt ändrats innan vi till slut tvingades ställa in studieresorna.

På vår webbplats finns en särskild avdelning om studieresor där fakta och olika stödmaterial finns samlat.

I samarbete med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet har vi även detta år erbjudit den poänggivande universitetskursen *Historiografi, exkursionspedagogik och Förintelsens minnesplatser (7,5 hp)*. Kursen syftar till att ge yrkesverksamma lärare och pedagoger redskap att öka elevernas medvetenhet och förståelse av bland annat rasism och antisemitism. Den ger kunskap om hur historiska minnesplatser kan användas i undervisningen och verktyg för att arbeta med studieresor som pedagogisk form. Under

året har en kurs genomförts. 24 deltagare genomförde kursen. På grund av pandemin ställdes höstens inplanerade kurs in. Söktrycket har varit stort, vilket visar på ett behov av denna typ av fördjupande fortbildning för pedagoger.

Utbildning om rasism och intolerans (särskilt regeringsuppdrag)

Forum för levande historia har haft ett särskilt regeringsuppdrag att erbjuda fortbildning och kunskaphöjande insatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag till skolans personal och andra relevanta yrkesgrupper. Uppdraget inleddes 2015 och förlängdes till och med 2019. Uppdraget ingår sedan 2020 i myndighetens regleringsbrev.

Vi redogör nedan översiktligt för uppdraget som även återspeglar i särskild ordning.

Dembra – demokratisk beredskap mot rasism, antisemitism och antidemokratiska attityder

Myndigheten har sedan 2019 drivit pilotprojektet *Dembra* på två skolor. *Dembra* är utvecklat av HL-senteret (Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter) i Oslo. Utgångspunkten i *Dembra* är att det bästa sättet att förebygga attityder som hotar demokratin – såsom rasism och antidemokratiska ideologier – är en demokratisk skolkultur baserad på deltagande och kritiskt tänkande. *Dembra* innebär en "helskolan-ansats" för ett aktivt och systematiskt värdegrundsarbete på de deltagande skolorna.

Arbetet på skolorna har letts av en *Dembra*-grupp och genom projektet har vi erbjudit de två pilotskolorna stöd för att identifiera skolans behov, vägledning och uppföljning av eget arbete, kompetensutveckling för alla skolmedarbetare med fokus på kunskap och metoder för att förhindra rasism och extremism samt tillfällen för reflektion och erfarenhetsutbyte med kollegor och andra.

Under året har pandemin försvårat det pågående arbetet på skolorna. Skolsamlingar med kompetensutveckling för skolornas personal har genomförts med sammanlagt 220 deltagare.

Utvärderingar visar att ca 65 % av respondenterna angav att de har lärt sig något nytt genom skolans deltagande i *Dembra* och över 80 % ansåg att det är nödvändigt med en vägledande institution för genomförande av ett systematiskt värdegrundsarbete i skolan. I slutet av året inledde därför myndigheten ett samarbete med Skolverket för att genomföra *Dembra* på fler skolor.

Fortbildning och undervisningsmaterial för skolans personal

Vi har under året anordnat en lärarledd distanskurs på temat *Att undervisa om rasism*. Den syftar till att stärka lärare i arbetet med rasismens uttrycksformer och historia, samt göra läraren uppmärksam på sin egen attityd och undervisning.

Webbkursen *Att motverka rasism i förskola och skola* har erbjudits till skolans personal genom samverkan med

Natur och Kultur. Kursen ger kunskaper, kartläggningsverktyg och metoder att använda i det dagliga arbetet för en likvärdig pedagogisk verksamhet. Under hösten 2020 har kursen uppdaterats med klassrumsmaterial och annat stödmaterial.

Under året har vi tillgängliggjort ett webbaserat undervisningsmaterial om antisemitism, *Antisemitism då och nu*, som tagits fram i samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism.

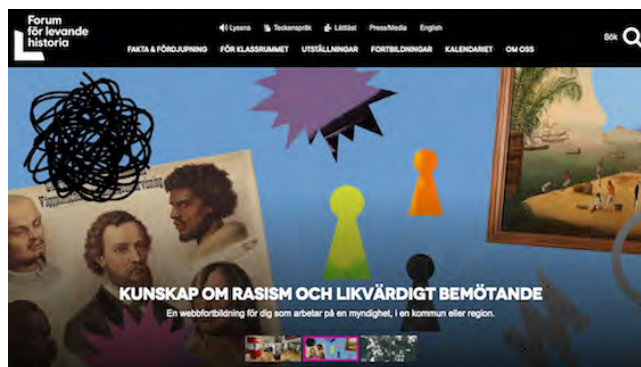
Vi har även tillgängliggjort vårt digitala klassrumsmaterial och fördjupningsmaterial om rasism i historien och idag. Det vänder sig till högstadiet och gymnasiet och har till syfte att utveckla elevernas kritiska tänkande genom övningar i källkritik och historiebruk. Där får eleverna arbeta med händelser i Sveriges historia som kan kopplas till afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer. Detta klassrumsmaterial har en betydligt högre användning jämfört med andra klassrumsmaterial vi har.

Fortbildningar för offentliganställda

Under första kvartalet genomförde vi fysiska föreläsningar om rasismens historia och hatbrott inom ramen för ett samverkansprojekt mellan Polisen och Brottsofferjouren. På grund av pandemin ställde vi sedan om till digitala fortbildningar.

Vi har under året genomfört sammanlagt 29 fortbildningstillfällen som nått nära 1 900 deltagare. Det digitala formatet har inneburit att vi både haft större geografisk spridning och nått fler deltagare än tidigare år. Flera tillfällen har varit digitala kunskapsdagar och konferenser på temat rasism och likvärdigt bemötande som samlat flera hundra deltagare. Mellan 70 % och 80 % av deltagarna var kvinnor. Deltagaruppföljningar visar att ca 90 % av respondenterna svarar att de är nöjda eller mycket nöjda med fortbildningen som helhet. Ca 60 % av respondenterna i deltagarutvärderingarna tror att fortbildningen kommer leda till ytterligare aktiviteter på arbetsplatsen. Under hösten påbörjades en effektutvärdering av fortbildningsverksamheten och de preliminära resultaten visar på samma tendens, nämligen att trots att fortbildningen håller hög kvalitet så tycker deltagarna att det är svårt att arbeta vidare med frågorna på hemmaplan.

Under året har vi även lanserat och spridit webbkursen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande* för offentliganställda. Fortbildningen har tre delar som består av utbildningsfilmer, ljudraman om bemötandesituationer, faktatexter och reflektionsövningar. Den har till syfte att svara mot målgruppens efterfrågan på mer handfasta verktyg för att arbeta mot rasism i den egna yrkesrollen. Kursen har utvecklats i samarbete med målgruppen och har verksamhetsanpassade ljudraman. Den hade 1 344 deltagare.



En av myndighetens webbfortbildningar tar upp frågor som: Vad är rasism? Vad är ett likvärdigt bemötande?

Regeringsuppdraget om rasism och intolerans	2018	2019	2020
Fortbildning för skolans personal			
antal tillfällen	16	5	9
antal deltagare	694	166	479
Distanskurser för skolans personal			
antal kurser	2	1	2
antal deltagare	100	46	59
Fortbildningar för offentligt anställda			
antal kurstillfällen	18	7	29
antal deltagare	747	487	1 873
antal webbkurser	0	0	1
antal deltagare	0	0	1 344

Utbildning om hbtq-personers rättigheter och bemötande (särskilt regeringsuppdrag)

Forum för levande historia fick i november 2020 ett uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra kompetensutvecklingsinsatser för offentligt anställda för att stärka kunskapen om hbtq-personers rättigheter och möjligheter. Uppdraget påbörjades i slutet av 2020 och löper under hela 2021. En projektplan för uppdraget har tagits fram och beslutats.

Nationell utbildningsinsats med anledning av Malmö internationella forum (särskilt regeringsuppdrag)

Regeringen har initierat en nationell satsning för att öka kunskaper i skolan och samhället om Förintelsen och antisemitism. Satsningen görs mot bakgrund av regeringens internationella forum *Remember – React* som på grund av pandemin flyttats fram till oktober 2021.

En del i satsningen är Forum för levande historias uppdrag att genomföra utbildningsinsatser om Förintelsen, antisemitism, antiziganism och andra former av rasism. Vi redogör här översiktligt för uppdraget som även återrapporteras i särskild ordning.

Fokus för uppdraget är lärare och elever som i dag i mindre utsträckning nås av Forum för levande historias verksamhet, exempelvis yrkes- och introduktionsprogram inom gymnasieskolan, folkhögskolor, särskolan och andra utbildningsformer. Även samhällsorienteringen för nyanlända omfattas av insatserna.

Utbildningsinsatsen syftar bland annat till att öka kunskaperna hos lärare om hur man genom undervisning om Förintelsens historia, antisemitism, antiziganism och andra former av rasism kan stärka demokratiska kunskaper och färdigheter hos elever, deltagare och studenter.

Material och aktiviteter

Produktion i form av anpassning och utveckling av material för klassrummet och fortbildningar för lärare har genomförts under 2020. Arbetet har skett i dialog med lärare inom olika skolformer. Materialen är i huvudsak digitala och består exempelvis av sammanfattningar av fakta, lättlästa texter, ord-förklaringar för svåra ord och centrala begrepp samt filmer. Vissa texter har översatts till arabiska, somaliska och engelska.

Genom samarbete med Natur och Kultur erbjuds webbkursen *Att motverka rasism i förskola och skola* utan kostnad till skolans personal. Kursen ger kunskaper, kartläggningsverktyg och metoder att använda i det dagliga arbetet för en likvärdig pedagogisk verksamhet. Under hösten har kursen uppdaterats med länkar till klassrumsmaterial och annat stödmaterial. 150 lärare påbörjade kursen.

Lansering och spridning av material sker med start under första kvartalet 2021. Ambitionen är att insatserna därefter kan vara en del i Forum för levande historias löpande verksamhet.

Under oktober 2020 genomförde barn och barnbarn till överlevande från Förintelsen drygt 40 berättarsessioner i skolor i och runt Malmö för cirka 1 000 elever. Insatsen var ett samarbete mellan två berättargrupper i Malmö och Göteborg, Judiska församlingen i Malmö, Judiska församlingen i Göteborg och Forum för levande historia.

Arbetet inom uppdraget har genomförts i dialog med berörda myndigheter, till exempel Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Folkbildningsrådet, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och i samarbeten med andra relevanta aktörer.

Analys och bedömning

Fortbildningsverksamheten har på grund av den snabba digitala omställningen av fysiska fortbildningar som gjordes under våren och lansering av nya webbutbildningar haft fler deltagare än tidigare år. Digitaliseringen har sänkt trösklarna för deltagande, inte minst för de som inte bor nära storstäder. Uppföljningar gjorda nära inpå genomförda aktiviteter visar att deltagarna anser att insatserna är relevanta, håller

hög kvalitet och motsvarar deras förväntningar. Det bekräftas i utvärderingarna att det digitala formatet möjliggjort deltagande för flera respondenter. Den effektutvärdering som gjorts av fortbildningsverksamheten visar att det inte verkar finnas några större skillnader i upplevd kvalitet (eller effekter) mellan fortbildningar som genomförts fysiskt på plats respektive digitalt.

Det digitala formatet har krävt andra pedagogiska uppbygg, ökade personella resurser och inneburit ökade kostnader för teknik och teknisk support. Å andra sidan har kostnader för resor och hotell kunnat minskas.

Med anledning av effektutvärderingens resultat gällande lärarfortbildningarna så finns det anledning att fundera över vad som kommer vara viktigast att satsa på framöver. Lärare och annan skolpersonal har allt mer ont om tid för kompetensutveckling och det är en verklighet vi behöver förhålla oss till. Samtidigt talar forskning och effektutvärderingar om att lärande som sker över längre tid är det som på sikt får effekt. En annan fråga är huruvida fortbildningarna ska ge effekter på individ- eller organisationsnivå. Dessa olika faktorer får bör vägas mot varandra i planeringen av fortbildningsverksamheten. Effektutvärderingen kommer även ge en bild av hur vi når olika delar av målgruppen lärare och olika typer av skolor med olika förutsättningar.

Projektet Dembra som vänder sig till skolan som helhet har i Norge visat sig vara ett framgångsrikt arbetssätt för att uppnå förändring i verksamheten på skolan men det är tidskrävande och tar mycket personalresurser i anspråk. Förhoppningsvis kan samarbetet med Skolverket göra att fler skolor kan ta del av detta arbetssätt.

Gällande fortbildningsverksamheten om rasism och likvärdigt bemötande för offentliganställda finns olika frågor och vägval att ta ställning till det kommande året. Effektutvärderingen pekar på att fortbildningen för offentliganställda övergripande är relevant och anpassat till den heterogena målgrupp av deltagare som tar del av fortbildningen idag. De långsiktiga effekterna skulle dock troligen förbättras om vi ställer om till mer processtödande verksamhet. En sådan omställning kräver dock mer personalresurser och innebär att målgruppen skulle snävas in till chefs- och strategnivå. En annan bedömning är att det finns en efterfrågan på ytterligare verksamhetsanpassat innehåll, trots att webbfortbildningen har en sådan del.

De goda erfarenheterna från samarbetet med Svenska kyrkan, vad gäller fortbildningar för församlingspedagoger, tillsammans med de material som tagits fram och de samarbeten som initierats med andra aktörer inom ramen för Nationell utbildningsinsats visar på en stark utvecklingspotential och stort intresse från målgruppen "andra pedagoger".

Vår samlade bedömning är att Forum för levande historias fortbildningar är efterfrågade och håller hög kvalitet, samt att det finns en potential att utveckla arbetet mer än vad våra nuvarande resurser tillåter.

PROGRAMVERKSAMHET



Förintelsens minnesdag högtidlighölls den 27 januari. Foto: Juliana Wiklund.

Förintelsens minnesdag

Den 27 januari samlas människor över hela världen i en årlig manifestation. Det är den internationella minnesdagen för Förintelsens offer – samma datum som förintelselägret Auschwitz-Birkenau befriades 1945. Sedan 2001 har det varit en nationell minnesdag och 2005 deklarerade FN denna dag som internationell minnesdag. Det är en dag då vi hedrar minnet av alla som mördades under Förintelsen och av dem som kämpade mot nazismen. En dag för alla som vill uttrycka sitt stöd för alla människors lika värde.

Varje år arrangeras i Sverige manifestationer, seminarier och andra aktiviteter på ett stort antal orter från söder till norr. Forum för levande historia arbetar på flera sätt med att sprida kunskap om minnesdagen och stötta arrangörer som genomför sådana aktiviteter. Bland annat tas varje år en ny

nedladdningsbar miniatyrbild fram inför Förintelsens minnesdag som kan användas av arrangörer runt om i Sverige för att uppmärksamma minnesdagen. 2020 års miniatyrbild var *Jag kom ensam – Judiska flyktingbarn i Sverige*. Under året har den laddats ned hela 3 400 gånger.

Många minnesdagsarrangörer inne i landet rapporterade till Forum för levande historias nationella kalendarium som samlar information om aktiviteter i samband med minnesdagen. 2020 registrerades 169 aktiviteter på 77 orter vilket är en viss ökning jämfört med 2019. Sannolikt ordnas även många aktiviteter som inte rapporteras in.

Förintelsens minnesdag	2018	2019	2020
Antal inrap. programpunkter	248	160	169
Antal inrapporterade orter	70	68	77

Forum för levande historias medarbetare medverkade vid nio lokala och regionala minnesdagsarrangemang runt om i landet i samband med minnesdagen. En utvärdering visar att arrangörerna av dessa event anser att Forum för levande historia bidragit med viktig kunskap och värdefulla nationella perspektiv, berört på djupet och satt tonen för dagen på ett fint sätt. Man lyfter vikten av att utveckla samarbete mellan statliga myndigheter och regionala och lokala aktörer när det gäller frågor om rasism, främlingsfientlighet och antisemitism och ser vår medverkan som ett exempel på detta. Flera arrangörer uttrycker att Forum för levande historia har gett tyngd och legitimitet åt deras arrangemang.



På Förintelsens minnesdag anordnades ceremonier på många platser i Sverige. Vi erbjöd stöd till dessa.

” Det har betytt mycket att en myndighet belägen i Stockholm visat intresse för ungdomar från Malmö.”
(Lokal aktör i Malmö)

I Stockholm arrangerade vi en minnesceremoni på Raoul Wallenbergs torg, med bland annat ljusständning, kulturinslag och tal av överlevande från Förintelsen. Fler än 600 personer deltog i ceremonin som bevakades av flera me-

dier, bland annat SVT. Myndigheten var även samarbetspart vid judiska församlingens minnesceremoni i Stora synagoga i Stockholm samt vid den ceremoni som anordnades av den romska organisationen É Romani Glinda i Hedvig Eleonora kyrka i Stockholm.

I samband med Förintelsens minnesdag bjöd myndigheten också in professor Jan Grabowski från Kanada, en internationell auktoritet inom forskning om Förintelsen med speciellt fokus på historierevisionism. Grabowski deltog i ett antal seminarier och liknande program, bland annat ett seminarium med utrikesministern som värd.

Minnesdagen för de romska offren för nazisternas förintelsepolitik

Den 2 augusti är årsdagen av den s.k. "Zigenarnatten" 1944, då ca 3 000 romer mördades i Auschwitz. Forum för levande historia uppmärksammade detta genom att tillsammans med företrädare för det romska civilsamhället arrangera covid-anpassade högtidlighållanden i Göteborg och Stockholm. Vi genomförde också en särskild livesänd programkväll med anledning av minnesdagen där bland andra anhöriga till romska överlevande medverkade. Dessutom medverkade statsminister Stefan Löfven med ett videotal.



Bagir Kwiek talade på minnesdagen för de romska offren.

Stadsvandringar

Inom ramen för myndighetens tema "Sverige och Förintelsen" har vi under året utvecklat och erbjudit en stadsvandring för allmänheten. Stadsvandringen var även en del av den workshop som myndigheten erbjöd skolans åk 7–9 samt gymnasiet.

Stadsvandringen handlar om Stockholm och Sverige under 1930-talet och 1940-talet. Den rör sig i och runt Gamla stan i Stockholm, där det finns platser som berättar om händelser som på olika sätt har anknytning till Sveriges förhållande till Förintelsen. Utställningen Sverige och Förintelsen och stadsvandringen har därmed kompletterat varandra. Under 2020 genomfördes 52 stadsvandringar för allmänheten. Totalt deltog 958 personer.



Under året introducerades stadsvandringar i Gamla stan på temat Sverige och Förintelsen.

Programaktiviteter

Vi arrangerar öppna programaktiviteter på kvällstid för allmänheten. På grund av coronapandemin har de i huvudsak varit digitala och endast öppna för publik på plats när smittläget och restriktionerna tillät under tidiga hösten. Vi har hela året filmat och livesänt programaktiviteterna och gjort dem tillgängliga på vår webbplats.

Vi har bjudit in till åtta programkvällar under året, de flesta med fokus på minne och minneskultur samt antisemitism.

- Minne och gemenskap – så skapas våra historiska rum
- Konst, minneskultur och kollektiva trauman
- Att hålla minnet av Förintelsen vid liv
- Lite skoj får man tåla - antisemitism i svensk populärkultur
- Antisemiten vid makten. Sant eller falskt?
- Bilden av den andre - synen på judiska flyktingar i Sverige 1935-1945
- Locket på? Den svenska nazismen efter 1945
- Svåra frågor i klassrummet

Programaktiviteter	2018	2019	2020
Antal tillfällen	10	14	8
Antal deltagare	942	1 580	Ca 1700

Under 2020 var ambitionen att satsa på mer fördjupande samtal. Antalet genomförda samtal är därför något mindre än året innan. Att programverksamheten digitaliserats har dock betytt att fler tagit del av varje programpunkt. Säkert har de nya medievanor som tvingats fram av covid-19 bidragit till detta. Trots något färre programpunkter har alltså fler tagit del av vår programverksamhet 2020 jämfört med 2019.

Raoul Wallenberg-priset

Raoul Wallenberg-priset instiftades 2013. Det delas ut årligen av stiftelsen Raoul Wallenberg Academy som är en självständig organisation. Priset ges till en person som i Sverige arbetar i Raoul Wallenbergs anda, främst genom kunskapshöjande insatser för barn och ungdomar om främlingsfientlighet, intolerans och alla människors lika värde.

Forum för levande historia har medverkat i arbetet genom att delta i juryn som väljer ut pristagaren. Myndigheten har även regeringens uppdrag att utbetala ett statligt bidrag till Raoul Wallenberg Academy för priset. Bidraget var på 200 000 kronor, där 100 000 kronor har använts till prissumman och 100 000 kronor har använts till kringkostnader som lokalhyra, programkostnader och projektledare.

2020 års Raoul Wallenbergpris tilldelades Dina och Jovan Rajs för deras arbete med att sprida kunskap om självupplevda erfarenheter från Förintelsen och civilkurage. Genom sitt arbete skapar de en brygga till historien och hjälper oss lära av den.

Analys och bedömning

Forum för levande historia har arbetat med Förintelsens minnesdag sedan myndighetens skapades 2003. Då var minnesdagen ett nytt fenomen på svensk botten, medan den idag måste anses vara etablerad och väl känd bland beslutsfattare, media och stora delar av allmänheten. Intrycket är därför att de produkter och aktiviteter som Forum för levande historia satsat har varit framgångsrika.

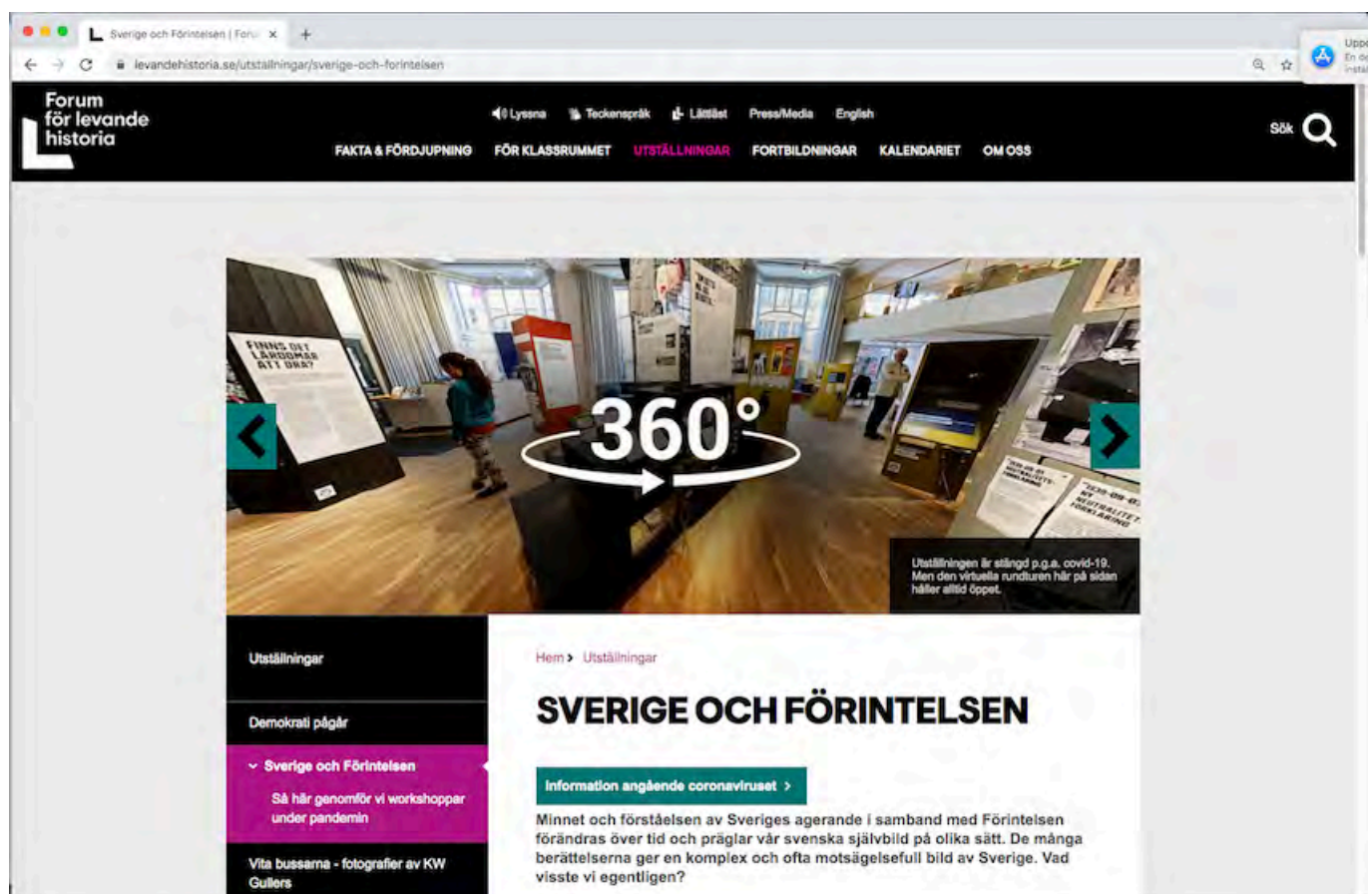
Under våren gick vi över till att filma och livesända den programverksamhet vi genomför. Både den s.k. "Zigenarnatten" och de olika programkvällarna genomfördes digitalt. Resultatet av detta var positivt. Inte minst därför att det tillgängliggjort myndighetens publika program i hela landet. Under året har gradvis allt fler tagit del av de livesända programpunkterna. Utvärderingar har visat att de som deltagit i de olika programpunkterna i hög grad ansett att de varit lärorika och väl genomförda.

Vi kommer fortsätta att utveckla programverksamheten avseende spridning inne i landet, digitala format, internationell medverkan samt samarbeten med andra aktörer.

Vår samlade bedömning är att programverksamheten har varit framgångsrik och trots de utmaningar för publik verksamhet som covid-19 inneburit har myndigheten nått fler människor än tidigare år.

DIGITAL KOMMUNIKATION

För att nå ut brett till många människor med vår verksamhet har vi de senaste åren satsat på att göra så mycket som möjligt tillgängligt digitalt. Vi får då större geografisk spridning vilket är viktigt för oss då vi har ett nationellt uppdrag. Under det gångna året har digitaliseringen varit särskilt betydelsfull då vi inte haft samma möjlighet till fysiska möten på grund av coronapandemin.



På myndighetens webbplats finns filmer, utställningar, fördjupningsmaterial och mycket annat att upptäcka.

Webbplatsen levandehistoria.se

Myndighetens webbplats är ett av våra fönster utåt där det mesta av vår verksamhet presenteras, det är vår viktigaste kommunikationskanal. Precis som alla annan digital kommunikation möjliggör den för alla som vill att ta del av vår verksamhet, oavsett var i landet man bor och allt vårt material där är gratis.

Både antalet besökare och antalet sidvisningar på webbplatsen fortsatte att öka under 2020.

Webbplatsen	2018	2019	2020
Antal sidvisningar (miljoner)	2,6 M	2,7 M	2,9 M
Antal besökare	583 000	626 000	744 000

I det följande ges exempel på det digitala material som finns tillgängligt på levandehistoria.se.

Fördjupningsmaterial

På webbplatsen finns fördjupningsmaterial samlat tematiskt. Det finns ingångar för till exempel *Demokrati*, *Förintelsen*,

Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten och *Rasism*. Våra fakta- och fördjupningsmaterial är bland de digitala resurser som används mest.

Utskrivbara minitställningar

På webbplatsen finns elva minitställningar som kan laddas ned, skrivas ut och sättas upp av den som så önskar. Det är populärt bland aktörer med mindre resurser, till exempel skolor, föreningar och bibliotek.

Under året har vi också utvecklat våra större utställningar digitalt för att göra det möjligt att ta del av dem hemifrån. Vi har bland annat filmat korta visningar, utvecklat digitala tidslinjer och filmat utställningsrummet i 360 grader för att tillgängliggöra utställningarna under pandemin.

Undervisningsmaterial för skolan

Under året har vi lanserat ett webbaserat klassrumsmaterial, *Demokratiska samtal*, som bland annat innehåller ett antal dilemman som eleverna får diskutera och reflektera över utifrån olika perspektiv. Eleverna interagerar via mobiler eller datorer tillsammans med pedagogen. Syftet med materialet är att eleverna ska få öva både sin samtalskompetens och sitt kritiska tänkande.

I slutet på året lanserade vi ett material och en webbkurs om att bemöta antidemokratiska uttryck i klassrummet. Målgruppen är lärare som undervisar på högstadiet och gymnasiet. Syftet med webbkursen är att stärka lärarens förmåga att hantera och bemöta antidemokratiska uttryck så som Förintelseförnekelse, konspirationsteorier, "alternativa fakta" och extremistiska yttranden från elever.

Genom kursen får läraren även möjlighet att reflektera över rollen som pedagog och hur ett mer konstruktivt samtalsklimat, i linje med skolans värdegrund, kan skapas. Vi ger förslag på förebyggande arbete och långsiktiga förhållningssätt, men även mer direkta strategier för att hantera antidemokratiska uttryck i klassrummet. I kursen ingår också reflektionsfrågor kring rollen som lärare samt tips på övningar och lektionsupplägg. Webbkursen är en digital anpassning av ett mer omfattande material i en lärarhandledning som finns publicerad på webben som en tillgänglig pdf.

Distanskurser och digitala fortbildningar

Vi har anordnat distanskurser för lärare om bland annat rasism. De beskrivs närmare i avsnittet *Utbildning/fortbildning*. Dessa kurser är helt webbaserade, vilket gör att de är tillgängliga på lika villkor för alla i hela landet.

Vi har även tagit fram webbfortbildningen *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande*. Fortbildningen ger olika perspektiv på rasism och intolerans genom att belysa rasismens historiska bakgrund, vilka konsekvenser den har fått och hur den påverkar samhället i dag. Den vänder sig

främst till personal i offentlig sektor som möter invånare, men även till chefer och strateger.

Tillsammans med Länsstyrelsen Skåne och Malmö stad anordnade vi den digitala konferensen *Kan, vågar och vill vi prata om rasism?* Konferensen vände sig till offentligtanställda.

På grund av pandemin har vi dessutom ställt om alla fortbildningar till digitalt format vilket har gjort det möjligt att nå fler. Detta beskrivs närmare i avsnittet *Utbildning/fortbildning*.



Under året har vi inrett en studio för att ha hög kvalitet i våra digitala föreläsningar och utbildningar.

Filmer

Vårt filmrum på webbplatsen har utvecklats under året och fått ytterligare material. Då våra programkvällar till stor del genomförts digitalt har vi satsat på att filma dem med hög kvalitet och tillgängliggöra dem på webben i efterhand.

Vi använder också löpande filmmediet för enklare produktioner för sociala medier och på grund av pandemin har vi också tagit fram filmade visningar av våra utställningar som visas i Stockholm.

Sociala medier

Våra sociala kanaler fortsätter att vara viktiga som kanal för att marknadsföra hela vår verksamhet och för dialog med våra målgrupper.

Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram och LinkedIn. Facebook är den största sociala kanalen och antalet följare har ökat ytterligare under året till fler än 20 000.

Sociala medier är viktiga kanaler för att skapa intresse för våra frågor och vår verksamhet. De är också viktiga som en direkt kommunikationskanal med våra målgrupper då vi ofta får kommentarer på inlägg och verksamhet som vi visar genom dem. Vi når många människor som är engagerade i våra frågor genom dessa kanaler och vi har en hög grad av

interaktivitet. Vår målsättning är att låta diskussioner och tankar kring innehållet i inläggen få pågå utan vår inblandning i så stor utsträckning som möjligt. Vi svarar på många frågor men då en del av våra inlägg och sändningar får kommentarer som ibland har antidemokratisk och rasistisk karaktär så modererar vi och tar bort sådant som kan uppfattas som kränkande.

Syftet med våra sociala medier har förändrats något över tid. Tidigare fungerade de mest som marknadsföringskanaler och för att dra trafik till vår webbplats. Under 2020 har vi dock utvecklat kanalerna till att också innehålla vår digitala verksamhet. Till exempel kan de sociala kanalerna nu vara primära plattformar för utställningar, faktatexter, vittnesmål, fortbildningar, seminarier och berättelser.

Under pandemin har dessa kanaler blivit ännu viktigare för oss då vi livesänder programkvällar, frukostseminarier och annan verksamhet där. Arbetet med att målgruppsanpassa innehållet och rikta annonser och kommunikation har utvecklats än mer. Det finns många positiva effekter av att sprida vår verksamhet via dessa kanaler. En av de viktigaste är att vi ger människor i hela landet möjlighet att ta del av vår verksamhet. Under 2020 har vi livesänt 14 evenemang.

Sociala medier	2018	2019	2020
Antal följare Facebook	14 194	16 936	20 392
Antal följare Twitter	3 304	3 392	3 436
Antal följare Instagram	2 481	3 710	5 127

Podd om rasism

Vad gör myndigheter, kommuner, skolor och arbetsgivare för att motverka rasism och hatbrott. Sedan tidigare finns sex avsnitt i vår podd *Prata rasism* och ytterligare fem avsnitt har släppts under året. Podden belyser det arbete som görs inom offentlig sektor för att motverka och förebygga rasism och görs inom ramen för uppdraget att samordna regeringens nationella plan mot rasism, *Samlad grepp mot rasism och hatbrott*. Vår podd har under året haft över 21 000 lyssningar.

Digitala publikationer

Samtliga publikationer utgivna av Forum för levande historia finns digitalt nedladdningsbara på webbplatsen utan kostnad.

Den mest kända av våra böcker, *Om detta må ni berättas...*, finns till exempel digitalt tillgänglig i flera versioner: som vanlig pdf, som pdf med länkar till filmklipp, i Epub-format och som e-bok med inbäddade filmklipp och andra extrafunktioner.

Analys och bedömning

Att erbjuda digitala material är en central del av vår verksamhet då det möjliggör för våra målgrupper att ta del av vårt erbjudande, oavsett var i landet de bor. Antalet användare på vår webbplats samt följare i sociala kanaler som Facebook, Instagram, Twitter och LinkedIn har ökat, liksom aktiviteten i dessa kanaler.

Mot bakgrund av att de frågor vi arbetar med varit och är mycket aktuella i samhällsdebatten ser vi ett behov av att nå ut bredare med vår verksamhet. I det arbetet är myndighetens sociala kanaler centrala och vi ser att fortsatt utveckling av arbetet med dessa kanaler är viktigt, exempelvis gällande rörlig media.

Vi har under 2020 ökat marknadsföringen av våra material och evenemang i sociala kanaler, vilket dels har varit kostnadseffektivt, dels har bidragit till att vi når ut bättre till alla våra målgrupper i hela landet. De sociala kanalerna har dessutom på grund av pandemin spelat en ny roll för verksamheten. Vi använder dem inte enbart som marknadsföringskanaler utan även allt mer som en kanal för att visa till exempel delar av utställningar som blivit digitala eller sända seminarier.

Myndighetens webbplats är navet i vår kommunikation och i arbetet med att nå fler inom samtliga våra målgrupper. Webbplatsen har blivit en viktig kanal för att sända våra evenemang som under året i stor utsträckning genomförts digitalt. På grund av pandemin har vi i allt högre grad också gjort våra utställningar i Stockholm tillgängliga på webben. Ett exempel är att vi gjort filmade visningar och 360-filmingar.

Då vi dessutom fortsätter att öka trafiken till webbplatsen och når bredare till exempel bland lärare och allmänheten ser vi ett fortsatt behov av utveckling av vissa delar av webbplatsen.

Vi ser också att våra nedladdningsbara miniatyrbilder och digitala bildspel är använda och uppskattade produkter, inte minst inom ramen för vårt uppdrag att främja högtidlig hållandet av Förintelsens minnesdag runt om i landet.

Vidare har vi under året på ett tillfredsställande sätt ställt om stora delar av verksamheten att bli digital, skapat nytt digitalt innehåll till våra kanaler och deltagit på andras digitala evenemang. För att nå fler med vår verksamhet har vi dessutom ibland sänt andras seminarier på vår Facebooksida och utvecklat en fortbildningsverksamhet som till stora delar bygger på att vi använder Zoom, Teams eller andra plattformar för att sända. Vi ser att vi under kommande år ska fortsätta denna utveckling för att på bästa sätt dra nytta av den digitala utvecklingen och därmed göra vår verksamhet än mer tillgänglig för våra målgrupper i hela landet.

Vår samlade bedömning är att myndighetens digitala kommunikation varit central och starkt bidragande för att nå våra målgrupper med vår verksamhet.

KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Inom myndighetens områden produceras årligen ny kunskap och ny litteratur. Vi arbetar i alla delar av verksamheten med att förmedla, sprida och inspirera till ökad kunskap. I detta är utbyte och nära samverkan med akademien och andra kunskapsförmedlande aktörer av stor vikt. Forum för levande historia producerar och distribuerar också publikationer av olika slag.



Den polsk-kanadensiske historikern Jan Grabowski bjöds in till Förintelsens minnesdag 2020. Foto: Juliana Wiklund.

Forskningskontakter

Forum för levande historia tar kontinuerligt fram aktuella rapporter och samverkar aktivt med experter inom forskningsvärlden vilket utgör grunden för principen att utgå från forskning och beprövade metoder i verksamheten. Kontakter och samverkan med forskningsinstitutioner är en integrerad och väsentlig del av arbetet.

I samband med Förintelsens minnesdag 2020 bjöd myndigheten in den polsk-kanadensiske historikern Jan Grabowski som är professor och en av de ledande auktoriteterna inom forskningen om Förintelsen.

Under året har myndigheten haft en rad internationella forskarkontakter, många genom den internationella samarbetsorganisationen International Holocaust Remembrance Alliance men även med t.ex. HL-senteret i Norge.

Vi har vidare haft kontakter med forskare vid flera svenska lärosäten, till exempel Uppsala universitet, Lunds universitet, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Örebro universitet, Malmö universitet och Södertörns högskola.

Seminarier

Vi arrangerar kunskapshöjande seminarier, till exempel i samband med lansering av rapporter eller med anledning av internationella besök. Under året har vi arrangerat fyra seminarier:

- Varför ifrågasätts ny forskning om Förintelsen?
- Vad kan historien lära oss om dagens afrofobi?
- Vittnesmål från Förintelsens överlevande 1939–2020

- Radikalnationalism, konspirationsteorier och antisemitism då och nu (i samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism)

Seminarierna genomförs i egen regi eller i samverkan med andra aktörer och riktar sig till personer inom offentlig sektor, akademien och civilsamhället för en publik som på olika sätt arbetar med eller har intresse för frågor som rör Forum för levande historias uppdrag.



Rapportserie och publikationer

Rapportserien tas fram för att fördjupa kunskapen inom de kunskapsfält vi arbetar med. Genom att samverka med forskare vid olika institutioner kan vi sprida aktuell forskning om våra ämnesområden till en bredare publik. Vi tar också fram ny kunskap genom till exempel attitydundersökningar. Rapportserien riktar sig till en bredd av målgrupper beroende på inriktning.

Vi har gett ut tre rapporter under 2020:

- *Propaganda*. En antologi om påverkan.
- *En neutral historia?* Den svenska allmänhetens uppfattningar om svensk utrikespolitik under det andra världskriget.
- *Vittnesmål från Förintelsen och de överlevandes berättelser*. Definitioner, insamlingar och användningar, 1939–2020.

Av de rapporter som togs fram under 2020 var *Propaganda* den som fick störst spridning med 284 nedladdningar.

Om detta må ni berätta ...

En bok om Förintelsen i Europa under åren 1933–1945. Med hjälp av fakta, dikter, citat och vittnesmål visar författarna Stéphane Bruchfeld och Paul A. Levine en bild av hur det ofattbara blev verklighet. Boken handlar om vad människor är i stånd att göra mot andra människor när demokratins värden bryts ner och ersätts av hatets och våldets ideologi.

Första upplagan gavs ut 1998. Den reviderades senast 2015. Boken finns översatt till engelska, finska, arabiska, serbokroatiska, turkiska, spanska och persiska. Den finns

även i punktskrift för synskadade samt som video med teckenspråk för hörselskadade.

Spridning av <i>Om detta må ni berätta</i>	2018	2019	2020
Tryckt upplaga			
Svenska	16 980	6 148	0
Engelska	1 337	1 375	445
Övriga språk	0	0	0
Punktskrift/teckenspråk/CD	31	1	0
Nedladdning av pdf-bok			
Svenska	2 384	3 003	2 746
Svenska med länkar till filmklipp	2 523	2 181	3 088
Engelska	225	291	370
Arabiska	377	354	237
Persiska	164	144	91
Övriga språk	119	162	169
Nedladdning av e-bok (iBooks)			
Svenska	1 379	309	370
Summa	25 519	13 968	7 516

Under de 20 år som boken har funnits har den distribuerats i mer än 1,6 miljoner exemplar. Under 2020 distribuerades ca 7 500 exemplar av boken. Den minskade spridningen av boken beror på att vi under nästan två år enbart har förmedlat den svenska versionen digitalt. Fr.o.m. 2021 kommer vi dock åter att distribuera boken i en tryckt upplaga för att möta den efterfrågan som finns.



Boken Om detta må ni berätta ... har genom åren distribuerats i mer än 1,6 miljoner exemplar.

Om detta må ni berätta... går att ladda ned som pdf-bok på vår webbplats. Det finns även en utvidgad pdf-version med länkar till filmklipp på internet. Dessutom finns den som komplett e-bok för iPad och Mac med inbäddade filmklipp, lyssnafunktion, begreppslista, bildspel och tidslinje. E-boken

är framtagen i samarbete med UR. Boken finns även i Epubversion som fungerar på de flesta läsplattor.

Både den tryckta boken, pdf-boken och e-boken har tillhandahållits utan kostnad.



Vårt bibliotek är specialiserat på Förintelsen, folk mord och brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer.

Bibliotek

Forum för levande historias bibliotek är specialiserat på ämnesområdena Förintelsen, folk mord samt brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer. Vi har även litteratur inom områdena demokrati, mänskliga rättigheter, rasism och HBTQ-frågor. Biblioteket är ett referensbibliotek, dvs litteraturen kan studeras på plats. Ett centralt uppdrag för biblioteket är att säkerställa en väl fungerande informationsförsörjning kring aktuell och relevant litteratur vilket bidrar till myndighetens strategiska mål.

Bibliotekets samling har under 2019 ökat med 2 % till 5736 titlar. Samtliga titlar är katalogiserade och sökbara i den nationella biblioteksdatan Libris och den lokala databasen Mikromarc.

Biblioteket har tagit emot externa besökare under samma öppettider som utställningarna, dvs normalt sex dagar i veckan, vardagar kl. 12-17 och lördagar kl. 12-16 året om. Dock har biblioteket endast hälften så många öppettidsgar som vanligt på grund av coronapandemin. På grund av pandemin har heller inga gruppbesök till biblioteket kunnat genomföras.

Vi har förmedlat boktips på webben och i sociala medier. Vi har dessutom gett uppsatsstöd till elever som skriver uppsats inom våra ämnesområden.



Forum för levande historia arrangerar återkommande träffar för organisationer som arbetar med vittnesmål från Förintelsens överlevande.

Vittnesmål

Myndigheten förvaltar vittnesmål från överlevande efter Förintelsen och andra folk mord. Totalt finns ca 176 vittnesmål samlade på myndigheten. Samlingen består i varierande format och längd. Det finns få överlevande från Förintelsen kvar i livet och vittnesmålen är en värdefull historisk dokumentation för kommande generationer.

Under de senaste fyra åren har myndigheten också arrangerat återkommande träffar för organisationer som arbetar med vittnesmål från Förintelsens överlevande. 2020 har vi uppdaterat vår webbplats som består av information om samlingar av vittnesmål runt om i landet, pedagogiska material och information om andra organisationer som förvaltar vittnesmål från Förintelsens överlevande. Syftet med webbplatsen är att etablera en kunskapsbank för att tillgängliggöra vittnesmål från både nationella och internationella källor till forskare, pedagoger och andra som jobbar med vittnesmål i Sverige.

Under året publicerades även rapporten *Vittnesmål från Förintelsen och de överlevandes berättelser*. Rapporten undersöker hur vittnesmål från Förintelsens överlevande definierats, samlats in och använts under perioden 1939–2020. Det är den första kartläggningen i sitt slag som gjorts av överlevandes vittnesmål i Sverige.

Kartläggning av kunskap om rasism (särskilt regeringsuppdrag)

Forum för levande historia fick i slutet på november i uppdrag av regeringen att genomföra en kartläggning av kunskap om människors erfarenheter av rasism i kontakter med svenska myndigheter och annan offentlig verksamhet på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget påbörjades i slutet av 2020 och löper under hela 2021. Under 2020 har vi arbetat med att ta fram en detaljerad uppdragsbeskrivning för kartläggningen.

Analys och bedömning

De senaste åren har myndigheten haft som ambition att nå ut till nya målgrupper med sin verksamhet. Med anledning av detta har myndigheten utvecklat sitt arbete med rapporter och seminarier för att kunna vara relevanta för fler och skapa möten mellan akademi, civilsamhälle och anställda inom det offentliga. Rapporterna syftar också till att nå ut med ny kunskap brett genom till exempel pressarbete.

För seminarieverksamheten har coronapandemin inneburit stora utmaningar som resulterade i ett antal inställda seminarier. Vi har försökt möta dessa svårigheter genom att utveckla det digitala formatet.

Vår bedömning är att seminarierna och rapporterna har fyllt detta syfte, men att valet av innehåll skulle kunna anpassas ytterligare efter de olika målgruppernas behov och intresse.

Boken *Om detta må ni berätta...* är fortsatt en efterfrågad produkt, och under åren har flera digitala format av boken tagits fram. Boken har under 2019-2020 enbart distribuerats digitalt, men då vi sett en stor efterfrågan på en tryckt bok kommer den åter att finnas tillgänglig i tryckt form fr.o.m. 2021.

Vår samlade bedömning är att Forum för levande historia bidrar med ny och relevant kunskap genom de aktiviteter vi genomför men att vi skulle behöva göra mer för att få större spridning.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

En viktig del av vår verksamhet är att bygga nätverk och samarbeta med institutioner och organisationer. Vi har även samarbeten internationellt. Genom dessa samarbeten får vi ny kunskap, inspiration och möjlighet att nå ut till fler människor.



2020 års Per Anger-pris tilldelades den irakiska kvinnorrättsaktivisten Intisar Al-Amyal. Foto: Anne-Sophie Le Mauff

Per Anger-priset

Per Anger-priset är svenska regeringens internationella pris för humanitära och demokratifrämjande insatser. Det instiftades 2004 och delas ut årligen av Forum för levande historia.

Priset har fått sitt namn efter Per Anger som var diplomat i Budapest under andra världskriget. Han tog initiativ till det svenska arbetet med att rädda ungerska judar undan nazisternas förföljelse och avrättning.

Priset ges till en person eller en organisation som genom sina handlingar verkat för mänskliga rättigheter och för stärkt demokrati och medmänsklighet i den humanistiska anda som kännetecknade Per Anger. Forum för levande historia har i uppdrag av regeringen att ansvara för juryarbetet, arrangera prisutdelningen och även i övrigt organisera allt arbete som rör priset.

2020 års Per Anger-pris tilldelades Intisar Al-Amyal som kämpar för kvinnors rättigheter i Irak – ett land där patriarkat, traditioner och sekterism gör att kvinnor och flickor diskrimineras och utsätts för våld. Trots hot har hon i 20 år dokumenterat brott mot mänskliga rättigheter. Hon uppmärk-

sammar våld i nära relationer, barnäktenskap och hedersmord. Hon synliggör även akuta behov hos kvinnor och flickor som fallit offer för IS och andra terrorgrupper.

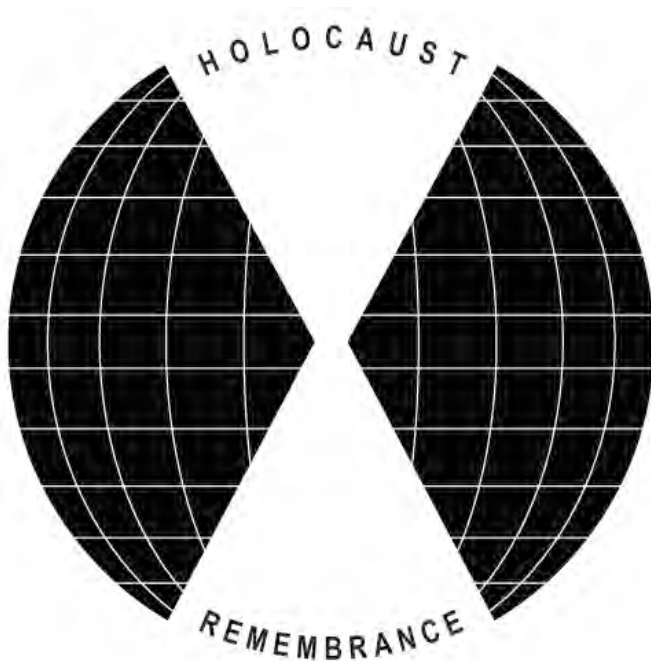
Intisar Al-Amyal tog emot priset den 15 oktober vid en ceremoni på van der Nootska palatset i Stockholm. På grund av pandemin medverkade pristagaren via länk från Bagdad. Prisutdelare var kultur- och demokratiminister Amanda Lind. Ceremonin ägde rum inför en publik på drygt 220 personer som antingen närvarade i salen eller följde ceremonin digitalt live. En kortare film om pristagaren togs också fram och den sågs av hela 1 600 personer.

” Vi måste rikta oss till både män och kvinnor för att främja kvinnors rättigheter. Kan vi bli partner istället för motståndare i det arbetet, då har vi tagit det första steget för att minska skillnaderna.”

*(Årets Per Anger-pristagare
Intisar Al-Amyal)*

De speciella omständigheterna krävde ett nära samarbete med svenska ambassaden i Bagdad och deras insats var helt avgörande för att ceremonin skulle lyckas. I och med detta fördjupades vårt samarbete med UD.

På myndighetens webbplats finns, förutom allmän information om priset och pristagaren, även ett skolmaterial kallat *Människorättsskämpar*. Det är baserat på filmade intervjuer med tidigare pristagare och ger stöd till lärare som vill arbeta med frågor kring mänskliga rättigheter och civilkurage.



International Holocaust Remembrance Alliance

I myndighetens uppdrag ingår att representera Sverige i det internationella samarbetsorganet *International Holocaust Remembrance Alliance* (IHRA) och att ansvara för sammansättningen av den svenska delegationen. IHRA utgör en viktig röst i den internationella debatten om frågor kring utbildning, hågkomst och forskning om Förintelsen. Nätverket tillkom på svenskt initiativ 1998 och den s.k. Stockholmsdeklarationen ligger till grund för dess arbete.

Genom IHRA bidrar Sverige till det internationella samarbetet som rör lärdomarna av Förintelsen. Forum för levande historia får genom nätverket även ett värdefullt kontaktnät med experter från de 34 medlemsländerna och de anslutna internationella organisationerna.

Myndigheten har genom den svenska delegationen under året deltagit aktivt i arbetsgrupperna *Academic Working Group*, *Museum and Memorial Working Group*, *Education Working Group* och *Roma Genocide Committee*.

Under året har Tyskland varit nätverkets ordförandeland. Den svenska delegationen har under året meddelat IHRA

att Sverige är villigt att åta sig ett ordförandeskap för verksamhetsåret 2022/2023, en nyhet som välkomnades.

Forum för levande historia har under året varit involverad i regeringskansliets planering för den internationella konferensen om minnet av Förintelsen som statsministern kommer att stå värd för hösten 2021.



Forum för levande historia representerar Sverige i Auschwitz-Birkenau Foundations International Committee.

Auschwitz-Birkenau Foundation

Stiftelsen *Auschwitz-Birkenau Foundation* grundades 2009 i syfte att bidra till bevarandet av minnesplatsen Auschwitz-Birkenau utanför Krakow i Polen.

Sverige är ett av de länder som har bidragit till stiftelsens fond. Därmed är Sverige inbjudet att ha en representant i dess s.k. *International Committee*. Forum för levande historia representerar Sverige i Auschwitz-Birkenau Foundations International Committee.

Annat internationellt samarbete

Det internationella arbetet och internationell samverkan är ofta viktiga utgångspunkter för våra seminarier och programaktiviteter. Vi tar emot ett stort antal studiebesök till myndigheten från olika länder, inklusive besök från utländska ambassader i Sverige.

Under det gångna året har antalet fysiska besök varit starkt begränsade på grund av pandemin. Antalet digitala möten, även internationella, har dock varit desto fler.

I samband med Förintelsens minnesdag bjöd myndigheten in professor Jan Grabowski från Kanada, en internationell auktoritet inom forskning om Förintelsen med speciellt fokus på historierevisionism. Grabowski deltog i ett stort antal program, bland annat ett seminarium med utrikesministern som värd.

I början av året arrangerade vi även ett seminarium med fem prominenta forskare som inbjudits till ett möte i Sverige i

samband med planeringen av regeringens internationella konferens om Förintelsen, Malmö forum.

Innan pandemin satte stopp för besök hann myndigheten ta emot besök från Yad Vashem, det israeliska centrat för hågkomst av Förintelsen.

Trots pandemin kunde vi arrangera ett smittsäkert besök av Carlos Beristain, en läkare som i många år lett arbetet med Colombias sanningskommission. Besöket förmedlades genom MR-fonden.

Myndigheten var vidare inbjuden som talare i ett digitalt seminarium i april, arrangerat av Rwandas ambassad i anslutning till minnesdagen för folkmordet.

Analys och bedömning

Myndigheten har under senare år kunnat notera ett ökat publikt intresse för Per Anger-priset. De satsningar som gjorts på att ta fram material för press och webb i form av film och foton har ökat myndighetens synlighet väsentligt.

Det vi tydligast tar med från året är hur väl ceremonin i kombination med klassrumsmaterialet fungerar för att öka kunskapen om mänskliga rättigheter hos elever.

Under 2020 har arbetet inom IHRA, *International Holocaust Remembrance Alliance*, rönt större uppmärksamhet än tidigare på den nationella och internationella arenan. Forum för levande historia vill i större utsträckning föra ut det arbete som görs inom IHRA till relevanta aktörer i Sverige. Under 2020 påbörjades till exempel en dialog med Skolverket kring IHRA:s "educational guidelines" och hur de kan vara till stöd i den svenska skolan.

Myndigheten har även detta år noterat en allt större mängd inkommande internationella förfrågningar, inte sällan gällande samarbetsprojekt.

Vår samlade bedömning är därför att Forum för levande historias arbete förstärks genom internationell samverkan och att myndigheten kan bidra med kompetens och erfarenheter på den internationella arenan i våra frågor.

SAMLAT GREPP MOT RASISM OCH HATBROTT

Regeringen har fastställt en nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott kallad *Samlat grepp mot rasism och hatbrott*. Det övergripande målet är ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige.



Thomas Hammarberg föreläste om antiziganism vid en Forumträff för statliga myndigheter.

Särskilt regeringsuppdrag

Forum för levande historia har sedan 2016 regeringens uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen. Vi redogör här översiktligt för regeringsuppdragets genomförande som även återrapporteras i särskild ordning.

Samordning

Samordningsuppdraget innebär att regelbundet genomföra erfarenhets-, kunskaps- och informationsutbyten mellan olika aktörer inom området, främst myndigheter.

I slutet av 2019 lanserade Forum för levande historia det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av

fientlighet och hatbrott. Plats i nätverket erbjuds kostnadsfritt till medarbetare vid statliga myndigheter i Sverige.

Inom ramarna för myndighetsnätverket har tre erfarenhetsutbyten, kallade forumträffar, för myndigheter genomförts under året. Vid träffarna har i snitt fler än 60 medarbetare från 26 myndigheter medverkat. Exempel på innehållsligt fokus vid träffarna är: rasism på arbetsmarknaden, unga hbtq-personers levnadsvillkor, antisemitiska hatbrott, antiziganism i Sverige i historien och i dag, forskning om rasism, den statliga värdegrunden som utgångspunkt för arbetet mot rasism, antisemitiska stereotyper i sociala medier samt representation och säkerhet för moskéer.



Forum för levande historia samordnar och följer upp regeringens plan mot rasism och hatbrott.

Ett rundabordsamtal för rättsväsendets myndigheter och den ideella organisationen Brottsofferjouren har genomförts på temat hatbrott. 20 medarbetare representerade 6 myndigheter och en ideell organisation vid samtalet. Träffens syfte var att öka kunskapen om parternas olika roller och ansvar under rättsprocessen, från att ett hatbrott begås till att en gärningsperson avtjänar sitt straff. Särskilt fokus låg på att identifiera utvecklingsområden och gemensamt hitta lösningar för att misstänkta hatbrott hanteras på bästa sätt och att fler brott kan uppkärlas.

Fyra nyhetsbrev på temat rasism och hbtq-fobi har skickats till det statliga myndighetsnätverket. Vi har även erbjudit myndigheterna webbresurser där myndigheters uppdrag och redovisningar med koppling till den nationella planen och dokumentation från träffar samlats.

En referensgrupp bestående av civilsamhällesorganisationer som arbetar mot rasism eller homo-, bi- och transfobi

har inbjudits att två gånger under året lämna synpunkter på myndighetens arbete.

Uppdraget har bland annat presenterats för Länsstyrelsernas nätverk för särskilt sakkunniga i mänskliga rättigheter, Länsstyrelsen Jönköpings referensgrupp för myndigheter som arbetar med mänskliga rättigheter, det nationella nätverket för mänskliga rättigheter och vid Statskontorets samarbetsmöte för myndigheter på temat god förvaltningskultur.

Uppföljning

Vi har under året genomfört ett antal uppföljningsinsatser. Uppdragets första period 2016-2019 slutredovisades och samtliga uppföljningsinsatser dittills sammanfattades. En insats var att samla ett antal myndigheters redovisningar av sitt arbete inom området.

2020 redovisade följande myndigheter till Forum för levande historia: Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för stöd till trossamfund och Statens medieråd. Vi har erbjudit myndigheterna en mall som stöd till sin redovisning.

Forum för levande historia har kompletterat redovisningarna med sökningar i samtliga årsredovisningar för myndigheter som utfört arbete inom ramarna för regeringens plan.

Analys och bedömning

I och med att myndigheten lanserade det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott öppnades forumträffarna för fler myndigheter. Tidigare var det primärt myndigheter med uppdrag inom ramarna för den nationella planen som bjöds in, men med nätverkets lansering öppnades forumträffarna för samtliga statliga myndigheter i Sverige. Detsamma gällde nyhetsbrevet.

Coronapandemin har gjort att myndigheten ställt om till digitala träffar. Det har gjort att vi inte längre haft någon begränsning i antal deltagarplatser, som vi tidigare haft i fysiska lokaler. Dessa förändringar har samlat lett till att deltagandet vid forumträffarna kraftfullt har ökat i antal sedan föregående år.

Utvärderingar visar att deltagarna upplever att möjligheterna till erfarenhetsutbyten har varit begränsade vid årets forumträffar. Detta är en konsekvens av att flera myndigheter av säkerhetsskäl enbart har kunnat använda mötesplattformar som inte erbjudit s.k. "breakout rooms". Utvärderingarna visar att nöjdheten är hög med träffarnas genomförande och innehåll.

STÄRKA DEMOKRATINS MOTSTÅNDSKRAFT

Forum för levande historia har under 2020-2021 ett regeringsuppdrag som syftar till att utveckla och sprida pedagogiskt material för skolan som syftar till att göra demokratin mer motståndskraftig genom att förankra stödet för demokratin som styrelseskick och att stärka elevers kunskaper och förmågor för ett aktivt medborgarskap.

Särskilt regeringsuppdrag

Forum för levande historia har under 2020-2021 ett regeringsuppdrag som syftar till att utveckla och sprida pedagogiskt material för skolan som syftar till att göra demokratin mer motståndskraftig genom att förankra stödet för demokratin som styrelseskick och att stärka elevers kunskaper och förmågor för ett aktivt medborgarskap.

Vi redogör här översiktligt för regeringsuppdraget som även kommer att återrapporteras i särskild ordning 2022.

Pedagogiska resurser för skolan

Forum för levande historia har sedan 2019 arbetat med temat *Demokratin och du* med syftet att fler engagerar sig och verkar aktivt för demokratiska principer, vilket bidrar till att stärka demokratins motståndskraft. Under arbetet med temat har pedagogiska resurser tagits fram för högstadiet och gymnasiet. Under 2020 har myndigheten fokuserat på att utveckla en digital resurs för de lägre årskurserna, åk 4-6. Under 2020 slutfördes produktionen av utställningen *Demokrati pågår* med tillhörande workshop för åk 4-6. Utställningen invigdes av kultur- och demokratiminister Amanda Lind den 27 maj. På grund av pandemin öppnades utställningen dock först i augusti och några skolklasser deltog i workshoppar innan de publika lokalerna stängdes igen. Utställning och workshop har tagits fram i dialog med målgruppen, lärare och elever i åk 4-6. *Demokrati pågår* erbjuder en bred introduktion till demokrati som begrepp och levnadssätt med ett historiskt perspektiv. I workshoppen får eleverna även lösa ett rättvisedilemma och diskutera vilka byggstenar som ingår i ett demokratiskt samtal.

” Demokratin är fantastisk men komplicerad. Den tar inga raka vägar och blir nog aldrig riktigt färdig. Och det är vi tillsammans som kan göra den bättre och starkare.”

(Ur utställningen Demokrati pågår)



Demokratiska samtal kan även hållas digitalt.

Under 2020 påbörjades även arbetet med att göra ett digitalt klassrumsmaterial av utställningen. Materialet kommer att lanseras i april 2021.

Planeringsarbetet för att ytterligare sprida våra material under 2021 har påbörjats. Upphandling med en marknadsföringsbyrå har gjorts och tillsammans med dem har förstudie, målgruppsundersökning, och produktionsarbete påbörjats. Arbetet genomförs i samverkan med Kommittén Demokratin 100 år och andra aktörer som arbetar med liknande uppdrag.

Analys och bedömning

Regeringsuppdraget är ännu inte avslutat utan kommer pågå under hela 2021. Det är ännu för tidigt att analysera hur stor spridning som Forum för levande historias material kan få. Förutsättningarna är goda då materialen har hög målgruppsanpassning och är utformade i samverkan med aktiva lärare.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Forum för levande historia är en utpräglad kunskapsorganisation. Verksamheten och dess kvalitet är resultatet av den samlade kompetens som finns inom myndigheten. Utbildningsnivån är hög och många medarbetare har lång erfarenhet av våra frågor.

För att kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt medarbetare krävs bland annat relevant kompetensutveckling, en tydlig lönepolitik, lika möjligheter för kvinnor och män, en organisation som är anpassad till uppdraget samt en god arbetsmiljö. Under året har en intern arbetsgrupp fortsatt arbetet med kompetensförsörjningsfrågor. Fokus i år har legat på introduktion av nya medarbetare och vi har genomfört ett gemensamt utbildningstillfälle för nyanställda.

Utbildningsnivå

Myndighetens medarbetare har en hög utbildningsnivå. 80 % av medarbetarna har högskoleutbildning varav 10 % har doktorsexamen.

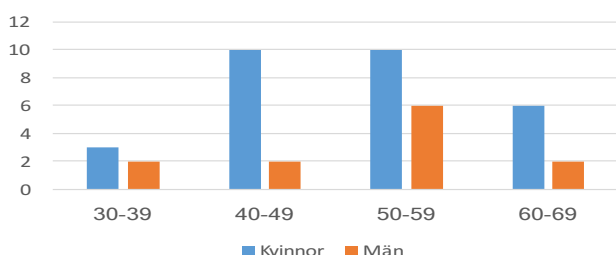
Kompetensutveckling

Kompetensutveckling har främst skett genom att alla medarbetare kontinuerligt lär sig och utvecklas inom sitt arbete. Medarbetarna har även deltagit i ett stort antal kurser och konferenser utifrån verksamhetens och individens behov. Vi har haft särskilda budgetar avsatta för kompetensutveckling, både på varje avdelning och för myndigheten som helhet. Gemensamma satsningar på kompetensutveckling med interna föreläsningar har framför allt berört årets tema Sverige och Förtintelsen, men även mer allmänna frågor som miljöarbete, GDPR och digitala mötesverktyg.

Antal anställda

I medeltal har myndigheten haft 40 anställda, vilket motsvarat 38 årsarbetskrafter. Det är en ökning med 5 årsarbetskrafter jämfört med föregående år, vilket beror på fler regeringsuppdrag under 2020.

Anställda per åldersgrupp



Medelåldern bland de anställda är 51 år, vilket är något över genomsnittet för staten. De flesta anställda är över 40 år. Myndigheten väntar endast enstaka pensionsavgångar de kommande två åren.

Personalomsättning och rekrytering

Personalomsättningen bland fast anställda har varit 9 % under året, mätt som antalet som slutat / antal anställda. Vi har inte haft några problem med att rekrytera nyanställda. Under året har vi även tagit i bruk ett nytt IT-system för rekrytering med syfte att digitalisera och underlätta rekryteringsarbetet då vi ofta får många ansökningar.

Lönepolitik

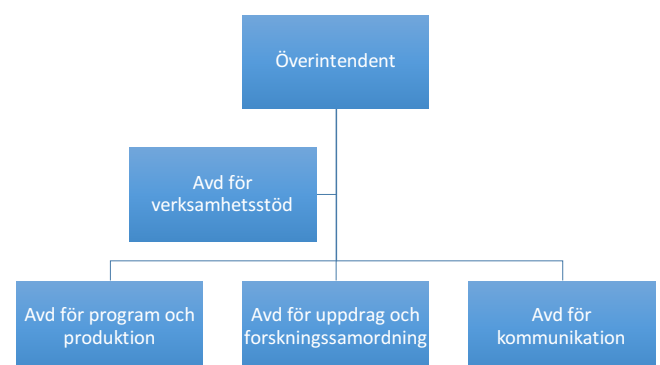
Myndigheten har en lönepolicy med fastställda lönekriterier. Årets lönerevision blev försenad och äger rum efter årsskiftet på grund av de sent tecknade centrala avtalen på arbetsmarknaden.

Jämställdhet

Av medarbetarna är 72 % kvinnor och 28 % män. I ledningsgruppen är 80 % kvinnor och 20 % män.

Organisation

Myndigheten har en organisation med fyra avdelningar:



Ledarskap

Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla ledarskapet. Myndigheten har relativt små avdelningar med 5-10 anställda för att avdelningscheferna ska kunna vara nära verksamheten och stötta medarbetarna. I årets medarbetarenkät instämde 93 % av medarbetarna helt eller till stor del i att de får tillräckligt stöd från sin chef. Alla chefer samlas regelbundet till s.k. chefsforum för att diskutera olika frågor i chefsuppdraget.

Facklig samverkan

Myndigheten har de senaste åren inte haft någon lokal facklig representation, men under året har såväl ST som Saco startat upp lokalt fackligt arbete, vilket är glädjande och underlättar samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagarer.

Arbetsmiljö

Såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön har påverkats av den rådande coronapandemin. Liksom på många andra arbetsplatser har de flesta medarbetare till stor del arbetat i hemmet sedan pandemin startade. Såväl kärnverksamhet som internt arbete och möten har till stor del övergått till digital form på distans.

Att få en god fysisk arbetsmiljö även i hemmet har underlättats genom bärbara datorer och inköp av extra skärmar och tangentbord för hemmabruk, samt möjlighet att låna hem skrivbord och skrivbordsstol vid behov.

Den psykosociala arbetsmiljön har erbjudit vissa utmaningar, med bland annat ökad oro för sin hälsa i och med smittspridningen och mindre möjlighet att träffas och prata informellt med sina kollegor. Många har dock även vittnat om positiva upplevelser av distansarbetet. Under året har vi genomfört två medarbetarundersökningar med frågor om hur man upplever arbetsmiljön vid hemarbete. Under våren instämde 90 % och i slutet av året 94 % av medarbetarna helt eller till stor del i att det sammanfattningsvis fungerar bra att arbeta på distans.

Den fysiska arbetsmiljön i lokalerna är god. Under året har fastighetsägaren genomfört fönsterbyte för att minska de temperatursvängningar som är oundvikliga då lokalerna ligger i en äldre byggnad i Gamla stan i Stockholm.

Myndigheten har erbjudit sedvanlig personalvård till medarbetarna, till exempel kaffe, fruktkorg, friskvårdsbidrag, friskvård på arbetstid en timme per vecka, flexitet och möjlighet till distansarbete. Årets julfest ställdes in på grund av

smittorisken och i stället gavs en extra julgåva till alla medarbetare som tack för extra ansträngningar under coronapandemin.

I årets medarbetarundersökning instämde 97 % helt eller till stor del i att myndigheten sammanfattningsvis är en bra arbetsplats.

Den totala sjukfrånvaron har under året varit 2,2 %. Det är en minskning sedan föregående år. En sannolik förklaring

Anställda	2018	2019	2020
Årsarbetskrafter	33	33	38
Sjukfrånvaro	5,5 %	4,3 %	2,2 %

Analys och bedömning

För en liten myndighet kan det vara svårt att arbeta med systematisk kompetensförsörjning. Vi har dock under året arbetat aktivt med de flesta av de delar som kan sägas ingå i detta:

- Analys av kompetensbehovet
- Attrahera potentiella medarbetare
- Rekrytering
- Introduktion
- Kompetensutveckling
- Kompetensöverföring
- När medarbetare slutar
- Anlita extern kompetens

Myndigheten har en stabil personalsituation med erfarna och välutbildade medarbetare. Man utvecklas i arbetet genom stimulerande arbetsuppgifter, externa kurser och konferenser samt återkommande samarbeten med andra aktörer. Den pågående coronapandemin har erbjudit utmaningar för alla medarbetare och anpassningar av utrustning och arbetssätt har fått göras. Personalomsättningen har varit fortsatt på en rimlig nivå och myndigheten är en attraktiv arbetsplats, varför vi inte har svårt att få kvalificerade sökande. Arbetsmiljön bedöms som god och sjukfrånvaron är på en låg nivå.

Vår samlade bedömning är därför att kompetensförsörjningen är god och bidrar starkt till att myndigheten kan uppfylla sina uppgifter.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Här redovisas den återrapportering enligt regleringsbrev eller andra regeringsbeslut som inte har tagits upp i tidigare avsnitt.



Ungdomar är vår största enskilda målgrupp. 41 % av besökarna i våra lokaler var barn och ungdomar. Foto: Martin Skoog.

Barn och unga

Vår största målgrupp är elever i skolan. Vi vill inspirera dem att vilja lära sig mer, men också att reflektera över sitt eget ansvar och agerande. Många av de utställningar vi producerar och visar samt de workshoppar vi håller är framtagna med elever som främsta målgrupp. 41 % av besökarna i våra egna lokaler var barn och ungdomar.

Vi arbetar även med ungas delaktighet. När vi tar fram material för skolan samt utställningar som riktar sig till elever arbetar vi med referensgrupper för att det vi producerar ska landa så rätt som möjligt hos ungdomarna.

I de utställningar där vi erbjuder workshoppar för skolan möter vi elever direkt. Myndighetens pedagoger möter ele-

ver i vår publika lokal i Stockholm. Pedagoger vid de museer som tar emot våra utställningar på turné möter elever direkt på respektive museum. Detta gör att direkta möten med elever i våra utställningar sker på många platser runt om i landet.

Samverkan med andra aktörer

En stor del av vår verksamhet genomförs i samarbete med andra aktörer. Det är ett effektivt sätt att öka spridningen av vår verksamhet och ett bra sätt att tillföra verksamheten olika typer av kompetens. Våra samarbetspartners är till exempel universitet och högskolor, andra myndigheter och kommuner samt det civila samhället.

För att nämna några exempel har vi samarbetat med universitet och högskolor samt fristående forskare kring forskning och utbildning. Vi har samarbetat med andra myndigheter och kommuner, inte minst om utbildningar mot rasism samt inom uppdraget för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Vi har även samverkat med civilsamhället på olika sätt. Representanter från civilsamhället har bidragit med kompetens som deltagare i vår verksamhet och i referensgrupper. Det gäller till exempel inom det nationella arbetet och inom uppdraget att samordna den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Syftet med samarbetet är kunskapsförmedling och utbyte av erfarenheter.

Under året har vi samverkat med över 100 samarbetspartners i olika verksamheter och projekt. Vilka vi har samverkat med i specifika fall framgår ofta i anslutning till presentationen av de olika verksamheterna.

Jämlikhet

Myndigheten arbetar integrerat med olika perspektiv på jämlikhet såsom jämställdhet, diskriminering, barns rättigheter, integration, mänskliga rättigheter, nationella minoriteter, Agenda 2030 samt tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Under året har vi tagit fram en ny jämlikhetspolicy som tar sin utgångspunkt i lagstiftning och nationella mål på de olika områdena. Det övergripande målet är att myndighetens arbetssätt och verksamhet ska bidra till ökad jämlikhet för såväl myndighetens målgrupp som dess medarbetare.

Med utgångspunkt i policyn har vi även tagit fram en handlingsplan för arbetet för ökad jämlikhet under 2021. Handlingsplanen innehåller mål, aktiviteter och ansvar för myndighetens insatser. Planen samordnas och följs upp av myndighetens jämlikhetsgrupp.

Forum för levande historia har under lång tid arbetat normmedvetet. Vi har varit måna om att i vårt material, bildval, förmedling etc inte förstärka stereotyper eller begränsande normer.

Ett samråd med företrädare för romska civilsamhällesorganisationer har genomförts.

Hög tillgänglighet

Forum för levande historias lokaler, verksamhet, material och information ska vara tillgängliga för alla. Tillgänglighet har en direkt koppling till vårt uppdrag att verka för alla människors lika värde.

Myndigheten har fört dialog med Myndigheten för delaktighet, Specialpedagogiska skolmyndigheten och organisationer från funktionshindersrörelsen om tillgänglighetsanpassning av myndighetens verksamhet. En kartläggning av myndighetens fysiska tillgänglighet har genomförts.

Vi har en relativt hög tillgänglighet i våra lokaler. Verksamheten bedrivs i en äldre byggnad, men vi har anpassad

lokalerna så mycket som möjligt för att vara fysiskt tillgängliga för bland annat rullstolar.

Vid utformning av nya utställningar och annat material tar vi hänsyn till att de ska vara så tillgängliga som möjligt för alla. Vi har god tillgänglighet för rullstol och permobil gällande placering av innehåll samt utrymme i utställningen. Texterna i utställningarna är skrivna enligt klarspråksnormer så långt det är möjligt. Storleken på texterna ska inte vara för liten. Filmer i utställningarna textas. Ljudinspelningar med bärande innehåll finns även i skriven form.

Vår mest spridda produkt, boken *Om detta må ni berättas...*, finns översatt till ett antal olika språk och den finns även som video med teckenspråk samt i punktskrift.

Vår webbplats håller en hög standard vad gäller tillgänglighet för besökare med olika funktionsvariationer. Den uppfyller klass AA (näst högsta klass) av WCAG 2.0, vilket är en internationell standard för tillgänglighet.

Myndigheten har även haft i uppdrag att genomföra en nationell utbildningsinsats med syfte att nå målgrupper som inte nåtts i tillräcklig utsträckning tidigare, till exempel elever som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) samt flerspråkiga elever. Exempel på åtgärder som vi har genomfört under året är fler texter på lättläst svenska, ordlistor för svåra ord, översättningar till flera språk och anpassade material för olika behov och skolformer.

Agenda 2030

Vi bidrar till flera av målen inom Agenda 2030, men framför allt till mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen. Detta mål ligger inom området social hållbarhet.

Mål 16 handlar bland annat om att minska våld, övergrepp och utnyttjande av människor samt att främja rättvisa för alla, ett inkluderande och representativt beslutsfattande och en icke-diskriminerande lagstiftning.

Hela myndighetens kärnverksamhet med bland annat främjande av demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter bidrar till detta mål. Framför allt arbetar vi inom Sverige och bidrar därför till den svenska samhällsutvecklingen.

Vi har även internationell verksamhet som bidrar positivt till målet i andra länder. Ett exempel är utdelandet av Per Anger-priset, som i år gick till tilldelades den irakiska kvinnorättsaktivisten Intisar Al-Amyal. Ett annat exempel är myndighetens arbete inom *International Holocaust Remembrance Alliance*, IHRA. Organisationens bärande element är den s.k. Stockholmsdeklarationen där den åttonde och sista punkten handlar om mänsklighetens strävan efter alla människors rätt till rättvisa och ömsesidig förståelse.

Vi har även arbetat vidare med miljömässig hållbarhet, vilket framför allt avser mål 12 om hållbar konsumtion och produktion samt mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna. Under året har vi tagit fram en ny miljöpolicy och en handlingsplan för miljöarbetet under 2020. Planen samordnas och följs upp av myndighetens miljögrupp.

Kostnader och intäkter

Myndighetens totala lokalkostnader anges i tabellen nedan. Kostnaderna för reparationer och underhåll har ökat kraftigt under året på grund av utökat underhåll av flera utställningslokaler då dessa var stängda på grund av coronapandemin.

Lokalkostnader (tkr)	2018	2019	2020
Hyra	5 588	5 927	6 289
El och uppvärmning	97	98	101
Reparationer och underhåll	55	48	742
Övriga driftkostnader	432	296	324
Summa	6 172	6 370	7 456

I tabellen nedan anges kostnader och intäkter enligt indelningen i årsredovisningen. De flesta verksamhetsområden ligger på ungefär likartad nivå som tidigare år. Några förändringar kan dock kommenteras. Sedan något år tillbaka har vi en ökad satsning på digital kommunikation, något som har fortsatt under pandemin. Området utbildning/fortbildning har ökat kraftigt, vilket beror på stora regeringsuppdrag inom området. Övriga intäkter avser nästan uteslutande bidragsintäkter för särskilda regeringsuppdrag. Även dessa härrör alltså från statsbudgeten, skillnaden är att de utbetalas via Kammarkollegiet och därför redovisas som bidrag och inte anslagsintäkter.

Verksamhet (mnkr)	Kostn 2018	Anslag 2018	Övr int 2018	Kostn 2019	Anslag 2019	Övr int 2019	Kostn 2020	Anslag 2020	Övr int 2020
Utställningar	18,1	17,5	0,6	20,6	20,1	0,5	21,2	21,1	0,1
Digital kommunikation	2,6	2,6	0,0	5,7	5,7	0,0	5,1	5,1	0,0
Utbildning/fortbildning	6,3	2,2	4,1	6,8	1,8	5,0	16,0	3,5	12,5
Programaktiviteter	8,7	8,7	0,0	4,5	4,4	0,1	5,3	5,3	0,0
Kunskapsuppbyggnad	7,6	6,3	1,3	6,5	6,4	0,1	7,7	7,6	0,1
Internationellt samarbete	8,1	7,9	0,2	7,5	7,5	0,0	6,8	6,8	0,0
Stärka demokratin	4,8	0,0	4,8	2,2	0,0	2,2	1,9	0,0	1,9
Planen mot rasism och hatbrott	2,9	0,0	2,9	3,0	0,0	3,0	2,7	0,0	2,7
Summa	59,1	45,3	13,8	56,8	45,9	10,9	66,7	49,4	17,3

FINANSIELLA RAPPORTER

SAMMANSTÄLLNING ÖVER
VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	1 000	2 000	2 000	3 500	3 500
Utnyttjad	682	316	414	514	427
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
Maximalt utnyttjad	0	0	0	3 110	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	1	0	0	0
Räntekostnader	0	21	45	23	28
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	125	535	247	194	31
Övriga intäkter	2	0	0	0	0
Anslagskredit					
Beviljad	1 479	1 393	1 377	1 361	1 649
Utnyttjad	0	0	0	216	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	156	629	216	1	830
Bemyndiganden	<i>Ej tillämplig</i>				
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	38	33	33	31	34
Medelantalet anställda (st)*	40	41	41	36	37
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 752	1 714	1 784	1 956	1 689
Kapitalförändring**					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2016-2020 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	49 402	45 896
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	127	535
Intäkter av bidrag	3	17 172	10 340
Finansiella intäkter	4	2	8
Summa		66 702	56 779
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-37 229	-32 148
Kostnader för lokaler		-7 456	-6 370
Övriga driftkostnader	6	-21 881	-18 050
Finansiella kostnader	7	-5	-35
Avskrivningar och nedskrivningar		-130	-176
Summa		-66 702	-56 779
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		365	338
Lämnade bidrag	8	-365	-338
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	9	301	194
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10	533	275
Summa		834	468
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter		3 006	1 055
Övriga kortfristiga fordringar	11	0	20
Summa		3 006	1 075
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	12	2 736	2 088
Summa		2 736	2 088
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	13	-313	-578
Summa		-313	-578
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	14	8 028	6 112
Summa		8 028	6 112
SUMMA TILLGÅNGAR		14 292	9 165
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	15		
Summa	16	152	152
Avsättningar			
Övriga avsättningar	17	221	154
Summa		221	154
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	18	682	316
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		1 392	1 186
Leverantörsskulder		7 544	2 575
Övriga kortfristiga skulder	19	634	541
Summa		10 252	4 619
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	20	2 395	2 901
Oförbrukade bidrag	21	1 271	1 339
Summa		3 666	4 240
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		14 292	9 165

ANSLAGSREDOVISNING

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
Not						
Uo 17 8:4 Ramanslag Forum för levande historia ap.1 Forum för levande historia	22	629	49 301	49 930	-49 774	156
Summa	629	49 301	49 930	-49 774	156	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Brytdagen föregående år var den 3 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämelsen. Utgående balans år 2019, 51 tkr, har år 2020 minskat med 7 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 50 tkr.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider:

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

<i>Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag</i>	Ersättning i tkr
Överintendent Ingrid Lomfors	1 170
Styrelsen för Paideia folkhögskola	
	Förmån i tkr
Hyres- och reseförmån	44

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

	2020	2019
Totalt	2,2%	4,3%
Andel 60 dagar eller mer	13,3%	41,0%
Kvinnor	2,8%	5,6%
Män	0,7%	0,9%
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	2,5%	3,7%
Anställda 50 år -	2,0%	5,0%

Sjukfrånvaro för anställda under 30 år lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

Noter

Resultaträkning

1 Intäkter av anslag	2020	2019
Intäkter av anslag	49 402	45 896
Summa	49 402	45 896
Utgifter i anslagsredovisningen	-49 774	-46 246
Saldo	-372	-351
<p>Saldot består av minskning av semesterlöneskulld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</p>		
	7	13
<p>Anslag Uo 17 8:4 ap 1 Forum för levande historia. Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.</p>		
	365	338
Summa	372	351
2 Intäkter av avgifter och andra ersätt.	2020	2019
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	124	535
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	0
Summa	127	535
3 Intäkter av bidrag	2020	2019
Bidrag från statliga myndigheter	17 172	10 144
Bidrag från övriga	0	196
Summa	17 172	10 340
4 Finansiella intäkter	2020	2019
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	1
Övriga finansiella intäkter	2	7
Summa	2	8
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</p>		
5 Kostnader för personal	2020	2019
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	22 791	19 889
Varav lönekostnader ej anställd personal	935	765
Sociala avgifter	13 248	11 382
Övriga kostnader för personal	1 190	877
Summa	37 229	32 148
6 Övriga driftkostnader	2020	2019
Köp av tjänster	17 660	14 567
Övrigt	4 221	3 482
Summa	21 881	18 050
<p>Ökade driftkostnader jämfört med föregående år beror i huvudsak på kostnader för konsulter och andra tjänster i nya regeringsuppdrag under året.</p>		
7 Finansiella kostnader	2020	2019
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	21
Övriga finansiella kostnader	5	14
Summa	5	35
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-</p>		
8 Lämnade bidrag	2020	2019
Raoul Wallenberg Academy for Young Leaders	200	200
Per Angerpriset	165	138
Summa	365	338

Balansräkning

9 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 465	4 465
Årets anskaffningar	196	0
Summa anskaffningsvärde	4 661	4 465
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 271	-4 128
Årets avskrivningar	-89	-143
Summa ackumulerade avskrivningar	-4 360	-4 271
Utgående bokfört värde	301	194
10 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	4 296	4 296
Årets anskaffningar	299	0
Summa anskaffningsvärde	4 595	4 296
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 021	-3 988
Årets avskrivningar	-41	-33
Summa ackumulerade avskrivningar	-4 062	-4 021
Utgående bokfört värde	533	275
11 Övriga kortfristiga fordringar	2020-12-31	2019-12-31
Övrigt	0	20
Summa	0	20
12 Förutbetalda kostnader	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	1 883	1 489
Övriga förutbetalda kostnader	854	599
Summa	2 736	2 088
13 Avräkning med statsverket	2020-12-31	2019-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	0	200
<p>Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde</p>		
	-200	-200
Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	-200	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-629	-216
Redovisat mot anslag	49 774	46 046
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-49 301	-46 459
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-156	-629
Fordran avseende semesterlöneskulld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	51	63
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-7	-13
Fordran avseende semesterlöneskulld som inte har redovisats mot anslag	44	51
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	200
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-200	-200
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttillg.	200	0
Övriga fordringar /skulder på statens centralkonto	0	0
Summa Avräkning med statsverket	-313	-578

14 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
Behållning räntekonto i	8 028	6 112
Summa	8 028	6 112
Beviljad kredit enligt	4 300	4 300
Maximalt utnyttjad kredit	0	0

15 Myndighetskapital	2020-12-31	2019-12-31
-----------------------------	-------------------	-------------------

Myndighetskapitalet består endast av statskapital vars värde är oförändrat mellan åren. Därför redovisas ingen specifikationstabell.

16 Statskapital	2020-12-31	2019-12-31
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens Konstråd	152	152
Utgående balans	152	152

17 Övriga avsättningar	2020-12-31	2019-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	154	222
Årets avsättning	67	57
Årets utnyttjande	0	-125
Utgående balans	221	154
Summa utgående balans	221	154

Inget planerat nyttjande för 2021

18 Lån i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	316	414
Under året nyupptagna lån	496	80
Årets amorteringar	-130	-178
Utgående balans	682	316

Beviljad låneram enligt regleringsbrev

1 000 2 000

19 Övriga kortfristiga skulder	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	634	513
Övrigt	0	28
Summa	634	541

20 Upplupna kostnader	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 127	2 241
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	125	49
Övriga upplupna kostnader	144	611
Summa	2 395	2 901

21 Oförbrukade bidrag	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	1 271	1 339
Summa	1 271	1 339
<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk inom tre månader</i>	1 271	1 339
Summa	1 271	1 339

Anslagsredovisning

22 Uo 17 8:4 ap.1

Forum för levande historia

Myndigheten får disponera maximalt 1 393 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning om 46 459 tkr, enligt regleringsbrevet. Eftersom anslagssparandet endast var 629 tkr, disponeras hela överföringsbeloppet.

Enligt regleringsbrevet disponerar Forum för levande historia en anslagskredit på 1 479 tkr.

Anslaget är räntebärande.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 19 februari 2021

Ingrid Lomfors

Överintendent